

Na osnovu člana IV. 4.a) a u vezi s članom II. tačka 3.g) i tačka 5.a) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine, na 28. sjednici Predstavničkog doma, održanoj 22. januara 2004. i na 17. sjednici Doma naroda, održanoj 28. januara 2004., usvojila je

Z A K O N

O SLOBODI VJERE I PRAVNOM POLOŽAJU CRKAVA I VJERSKIH ZAJEDNICA U BOSNI I HERCEGOVINI

I - Osnovne odredbe

Član 1.

Ovim zakonom se, poštujući vlastita naslijeđa i tradicionalne vrijednosti tolerancije i suživota prisutnih u viševjerskom karakteru Bosne i Hercegovine, a u namjeri da se doprinese unapređivanju međusobnog razumijevanja i poštivanja prava na slobodu savjesti i vjere, uređuje jedinstveni pravni okvir u kojem će sve crkve i vjerske zajednice u Bosni i Hercegovini djelovati i biti izjednačene u pravima i obavezama bez ikakve diskriminacije.

Ovim zakonom garantira se svakom čovjeku pravo na slobodu savjesti i vjere u skladu sa Ustavom Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Ustav), najvišim međunarodnim standardima ljudskih prava sadržanih u međunarodnim deklaracijama i konvencijama o slobodi savjesti i vjere, koji su sastavni dio Ustava i pravnog sistema Bosne i Hercegovine.

Član 2.

U svrhe ovog zakona definiira se:

1. Diskriminacija, zasnovana na vjeri ili uvjerenju, označava svako isključivanje, ograničavanje, davanje prednosti, izostavljanje ili svako drugo razlikovanje koje je zasnovano na religiji ili uvjerenju, a koje ima cilj ili se njime može postići - direktno ili indirektno, namjerno ili nenamjerno - ukidanje ili umanjivanje priznanja, jednakog uživanja i ostvarivanja ljudskih prava i osnovnih sloboda u građanskim, političkim, ekonomskim, socijalnim i kulturnim stvarima.
2. Nije diskriminacija, zasnovana na vjeri ili uvjerenju, pravljenje razlikovanja i prednosti od strane crkava i vjerskih zajednica u poštivanju religijskih obaveza i potreba, unutar njih samih, kada crkve i vjerske zajednice ocijene da je to potrebno.
3. Crkve i vjerske zajednice su zajednice, ustanove i organizacije vjernika, osnovane u skladu s vlastitim propisima, naučavanjima, vjerama, tradicijama i praksom, kojima je priznata pravna sposobnost i koje su upisane u Registar crkava i vjerskih zajednica u Bosni i Hercegovini.

Član 3.

1. Ovaj zakon primjenjuje se na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine.
2. Svi ostali zakoni i propisi u ovoj oblasti moraju biti usklađeni s odredbama ovog zakona.
3. Vlasti entiteta, kantona, Distrikta i općina, prilikom donošenja i u primjeni propisa iz svoje nadležnosti, dužne su osigurati prava na slobodu uživanja i ispovijedanja vjere i zabrane svake diskriminacije zasnovane na vjeri ili drugom uvjerenju.

II - Sloboda ispovijedanja vjere i uvjerenja

Član 4.

1. Svako ima pravo na slobodu vjere i uvjerenja, uključujući slobodu javnog ispovijedanja, odnosno neispovijedanja vjere. Isto tako, svako ima pravo prihvatiti ili promijeniti vjeru, kao i slobodu - bilo sam ili u zajednici s drugima, javno ili privatno - da na bilo koji način očituje svoja vjerska osjećanja i uvjerenja obavljanjem obreda, izvršavanjem i pridržavanjem vjerskih propisa, držanjem do običaja i drugih vjerskih aktivnosti. Svako ima pravo na vjersku pouku, koju će vršiti samo osobe koje na tu službu imenuje službeno tijelo ili predstavnik njegove crkve ili vjerske zajednice, kako u vjerskim ustanovama tako u javnim i privatnim predškolskim ustanovama i osnovnim školama i višim nivoima obrazovanja što će se regulirati posebnim propisima.
2. Crkve i vjerske zajednice u propovijedanju vjere i drugim djelovanjem ne smiju širiti netrpeljivost i predrasude prema drugim crkvama i vjerskim zajednicama i njihovim vjernicima ili građanima bez vjerskog opredjeljenja ili ih onemogućavati u slobodnom javnom očitovanju vjere ili drugog uvjerenja.
3. Crkve i vjerske zajednice ne smiju djelovati svojim sadržajem i načinom obavljanja vjerskih obreda i drugih očitovanja vjere koji su protivni pravnom poretku, javnoj sigurnosti, moralu ili na štetu života i zdravlja, odnosno na štetu prava i sloboda drugih.

Član 5.

1. Zabranjena je svaka diskriminacija koja je zasnovana na vjeri ili uvjerenju a koja je definirana u članu 2.1.
2. Zabranjena su također sljedeća djela:
 - a. napadi i uvrede vjerskih službenika;
 - b. napadi i oštećenja vjerskih objekata ili druge imovine crkava i vjerskih zajednica;

- c. aktivnosti ili djela usmjerena na raspirivanje vjerske mržnje protiv bilo koje crkve ili vjerske zajednice ili njenih članova;
- d. omalovažavanje ili izrugivanje bilo koje vjere;
- e. javna upotreba službenih simbola, znamenja, atributa i naziva crkve ili vjerske zajednice bez saglasnosti nadležne vlasti crkve ili vjerske zajednice;
- f. osnivanje udruženja vjerskih službenika ili vjernika bez odobrenja nadležne vlasti crkve ili vjerske zajednice, niti postojeća takva udruženja, osnovana bez nadležne crkvene vlasti, mogu postojati bez nadležnog odobrenja;
- g. izazivanje, podržavanje ili pozivanje vjerske netrpeljivosti i mržnje.

Član 6.

1. Crkve i vjerske zajednice imaju utvrđen kodeks vjerskih prava i dužnosti svojih članova koji su u skladu s prirodom njihovog poslanja i drugim uredbama crkve ili vjerske zajednice kojoj pripadaju.
2. U skladu s utvrđenim kodeksom vjerskih prava i dužnosti iz stava 1. ovog člana:
 - a) Niko se ne smije prisiljavati ili ometati da očituje svoju vjeru ili uvjerenje, ili da na bilo koji način učestvuje u vjerskim obredima ili svečanostima bilo kojeg obreda ili vjerske aktivnosti svoje crkve ili vjerske zajednice;
 - b) Niko se ne smije prisiljavati, direktno ili indirektno, da očituje svoja vjerska uvjerenja;
 - c) Niko se ne smije prisiljavati da daje zakletvu koja je suprotna njegovoj vjeri ili uvjerenjima;
 - d) Vjerski službenici i oni koji se pripremaju za tu službu bit će izuzeti od služenja vojne službe, ali im se ne može zabraniti služenje vojnog roka ukoliko to zatraže u skladu sa zakonom.

Član 7.

Sloboda vjere ili uvjerenja uključuje pravo svake osobe, odnosno crkve i vjerske zajednice, da može očitovati svoju vjeru ili uvjerenje, bilo pojedinačno ili u zajednici s drugima, javno ili privatno, uključujući, između ostalih, pravo:

1. Svakodnevno u javnosti iznositi i zastupati načela svoje vjere ili uvjerenja i prema njima se ravnati s tim da ne ugrožava slobodu drugih;

2. Vršiti vjerske obrede u svojim ili zakupljenim, odnosno iznajmljenim zgradama ili prostorijama koje, prema posebnim propisima, ispunjavaju uslove za okupljanje većeg broja osoba, na otvorenim prostorima vjerskih objekata, na grobljima, te domovima i imanjima svojih vjernika;
3. Slobodno i javno organizirati vjerske svečanosti, priredbe i druga vjerska i vjersko-kulturna okupljanja na javnim mjestima u skladu sa zakonom kojim se uređuje okupljanje građana;
4. Ustanovljavati, održavati i upravljati vjerskim ustanovama, uključujući ustanove osnovane radi ispunjenja humanitarnih i obrazovnih ciljeva u skladu sa zakonom;
5. Praviti, tražiti, posjedovati, uvoziti, izvoziti i koristiti predmete i materijale koji se odnose na obrede ili običaje njihove vjere ili uvjerenja u skladu sa zakonom;
6. Ustanovljavati, posjedovati i ukidati sve vrste sredstava javnog informiranja u skladu sa zakonom;
7. Pisati, prevoditi, izdavati knjige, udžbenike i priručnike i širiti odgovarajuće javne proglase u pisanom ili slikovnom obliku u novinama, časopisima, elektronskim medijima i ostalim sredstvima elektronske komunikacije u skladu sa zakonom;
8. Slobodno javno organizirati posjete vjernika i hodočašća vjerskim svečanostima, svetim mjestima, procesijama u zemlji i inozemstvu.

III - Pravni status crkava i vjerskih zajednica

Član 8.

1. Crkve i vjerske zajednice na teritoriji Bosne i Hercegovine imaju status pravne osobe.
2. Ovim zakonom potvrđuje se kontinuitet svojstva pravne osobe historijski zasnovanim crkvama i vjerskim zajednicama u Bosni i Hercegovini u skladu s vjerskim propisima i unutrašnjom organizacijom u Islamskoj zajednici u Bosni i Hercegovini, Srpskoj pravoslavnoj crkvi, Katoličkoj crkvi i Jevrejskoj zajednici Bosne i Hercegovine, kao i svim ostalim crkvama i vjerskim zajednicama kojima je priznato svojstvo pravne osobe prije stupanja na snagu ovog zakona.
3. Nove crkve i vjerske zajednice u Bosni i Hercegovini stiču svojstvo pravne osobe na način predviđen odredbama člana 18. ovog zakona.
4. Sve crkve i vjerske zajednice imat će službene nazive koji su određeni njihovim kanonskim, ustavnim, odnosno statutarnim propisima i kao takvi koristit će se u javnoj upotrebi.

5. Sve crkve i vjerske zajednice mogu osnivati, mijenjati i ukidati svoje unutrašnje organe, odnosno oblike organiziranja koji imaju svojstvo pravne osobe.
6. Sve crkve i vjerske zajednice svojim aktima uređuju koji njihovi unutrašnji organi imaju svojstvo pravne osobe koji će se onda takvima smatrati na teritoriji Bosne i Hercegovine.
7. Crkve i vjerske zajednice u Bosni i Hercegovini mogu se udruživati u saveze crkava i vjerskih zajednica u skladu s ovim zakonom.
8. Crkve i vjerske zajednice i njihovi organizacioni oblici, koji su stekli svojstvo pravne osobe upisom u registar, za svoje obaveze odgovaraju svaki cjelokupnom svojom imovinom u skladu sa zakonom.

Član 9.

Crkve i vjerske zajednice mogu uživati beneficije na osnovu svog statusa i privilegije koje su karakteristične za neprofitabilne organizacije, a u skladu sa ovim zakonom, kao i kanonskim, ustavnim i statutarnim odredbama po kojim se upravlja u crkvama i vjerskim zajednicama pod uslovom ili do granice da ne vrše raspodjelu prihoda ili profita u korist privatnih osoba, osim u slučaju kada same raspodjele imaju legitimnu karitativnu svrhu.

Član 10.

Crkve i vjerske zajednice mogu:

1. Osnivati preduzeća, ustanove i udruženja; sticati, raspolagati i upravljati imovinom, kao i preduzimati druge djelatnosti na osnovu odluka svojih organa i svoga članstva, u skladu sa zakonom;
2. Proizvoditi, nabavljati, uvoziti, izvoziti i širiti vjersku literaturu, štampane i audiovizuelne materijale ili predmete i druga sredstva elektronskog informiranja koja su u upotrebi kod prakticanja i podučavanja vjere, u skladu sa zakonom;
3. Osnivati kulturne, karitativne, zdravstvene i vaspitno-obrazovne ustanove različitog smjera, vrste i stepena, u pravima izjednačene sa ustanovama čiji su osnivači država ili drugi ovlašteni osnivači, i vršiti u njima odgovarajuću djelatnost, te navedenim ustanovama samostalno i neposredno upravljati u skladu sa zakonom;
4. Uspostavljati i održavati međunarodne odnose i kontakte sa crkvama i vjerskim zajednicama i svim drugim subjektima, u skladu s poslanjem crkve, odnosno vjerske zajednice;
5. Raditi sve drugo što pozitivnim zakonima nije zabranjeno.

Član 11.

1. Crkve i vjerske zajednice upravljaju sobom na svom unutrašnjem planu u skladu s vlastitim aktima i naučavanjem, što neće imati nikakvih građansko-pravnih učinaka i što se neće prinudno provoditi od strane javne vlasti niti može biti primjenjivano na one koji nisu članovi.
2. Crkve i vjerske zajednice svoju unutrašnju organizaciju samostalno uređuju u skladu sa svojim internim propisima, zakonima i naučavanjem.
3. Crkve i vjerske zajednice samostalne su pri izboru, imenovanju i smjeni svog osoblja u skladu sa svojim vlastitim zahtjevima, propisima i potrebama.
4. Crkve i vjerske zajednice imaju pravo tražiti i primati dobrovoljne priloge u novcu i druge priloge.

Član 12.

1. Crkve i vjerske zajednice mogu sticati imovinu u skladu sa zakonom.
2. Crkve i vjerske zajednice posjeduju vlastitu imovinu i imovinska prava kojima slobodno raspolažu i upravljaju.
3. Crkve i vjerske zajednice imaju pravo na restituciju oduzete imovine na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine, bez diskriminacije, u skladu sa zakonom.

Član 13.

1. Crkve i vjerske zajednice, njihove ustanove i preduzeća, u skladu sa zakonom, obavezni su plaćati porez i doprinos na zarade zaposlenih radnika (penzijsko, zdravstveno i invalidsko osiguranje), kao i izvršavati sve druge zakonom propisane obaveze.
2. Crkve i vjerske zajednice mogu prikupljati članarinu i dobivati poklone iz zemlje i inozemstva.
3. Donacije i prihodi crkava i vjerskih zajednica tretirat će se u skladu sa zakonima i propisima koji se odnose na neprofitabilne, obrazovne i karitativne organizacije.
4. Država se obavezuje regulirati penzijsko, invalidsko i zdravstveno osiguranje vjerskih službenika, posebnim propisom, a na poticaj bilo koje institucije iz člana 15. tačke 1. ovog zakona.

IV - Odnos države i crkava i vjerskih zajednica

Član 14.

Crkve i vjerske zajednice odvojene su od države a to znači da:

1. Država ne može priznati status državne vjere ni jednoj vjeri niti status državne crkve ili vjerske zajednice ni jednoj crkvi ili vjerskoj zajednici;
2. Država nema pravo miješati se u unutrašnju organizaciju i poslove crkava i vjerskih zajednica;
3. Nijedna crkva ili vjerska zajednica, ni njeni službenici, ne mogu dobivati posebne privilegije od države u odnosu na druge crkve ili vjerske zajednice i njihove službenike, niti može formalno učestvovati u radu političkih ustanova, osim kako je navedeno u stavu 4. ovog člana;
4. Država može, na osnovu jednakosti prema svima, davati materijalnu podršku crkvama i vjerskim zajednicama za očuvanje kulturne i historijske baštine, zdravstvene djelatnosti, obrazovne, karitativne i socijalne usluge koje pružaju crkve i vjerske zajednice, jedino pod uslovom da crkve i vjerske zajednice spomenute usluge obavljaju bez ikakve diskriminacije, a posebno nediskriminacije na osnovu vjere ili uvjerenja;
5. Crkve i vjerske zajednice u oblasti porodičnog, roditeljskog prava i prava djeteta mogu obavljati funkciju humanitarne, socijalne i zdravstvene pomoći, vaspitanja i obrazovanja, u skladu s odgovarajućim zakonima koji uređuju ta prava i materiju;
6. Javnoj vlasti zabranjeno je bilo kakvo uplitanje prilikom izbora, imenovanja ili smjenjivanja vjerskih velikodostojnika, uspostavljanja struktura crkava i vjerskih zajednica ili organizacija koje vrše službu Božiju i druge obrede;
7. Javno očitovanje vjere ili uvjerenja može biti ograničeno jedino na osnovu zakona i u skladu s međunarodnim standardima kada nadležni organ dokaže da je to neophodno u interesu javne sigurnosti, zaštite zdravlja, javnog morala, ili u cilju zaštite prava i sloboda drugih osoba u skladu s međunarodnopravnim standardima. Crkve i vjerske zajednice imaju pravo žalbe na ovu odluku. Žalbeni organ, prije donošenja odluke o žalbi, mora zatražiti od Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine mišljenje u vezi sa slučajem zabrane javnog očitovanja vjere ili uvjerenja.

Član 15.

1. Pitanja od zajedničkog interesa za Bosnu i Hercegovinu i neku ili više crkava i vjerskih zajednica mogu se uređivati i sporazumom koji zaključuje Predsjedništvo BiH, Vijeće ministara, vlade entiteta i crkva, odnosno vjerska zajednica.
2. Za provođenje ovog zakona i drugih propisa kojim se uređuju odnosi između države i crkava i vjerskih zajednica, kao i drugih pitanja značajnih za položaj i djelovanje crkava i vjerskih zajednica, u Zakonu o ministarstvima i drugim tijelima uprave Bosne i Hercegovine kao nadležno ministarstvo za odnose sa crkvama i vjerskim zajednicama određuje se Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH.

Član 16.

1. Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Ministarstvo pravde) donosi propise o uspostavljanju i vođenju jedinstvenog registra za upis svih crkava i vjerskih zajednica, njihovih saveza i organizacionih oblika za koje to zatraži crkva i vjerska zajednica.
2. Registar iz prethodnog stava vodi Ministarstvo pravde.
3. Crkve i vjerske zajednice, odnosno pravne osobe unutar njih iz člana 8. st. 2.,5. i 6. u prijavi za upis u registar daju sljedeće podatke:
 - o nazivu pravne osobe;
 - o sjedištu pravne osobe;
 - o službi osobe ovlaštene za zastupanje pravne osobe;
 - o pečatu i štambilju, koje u svom djelovanju koristi pravna osoba.
4. Neregistrirana, odnosno nova crkva i vjerska zajednica, osim podataka iz prethodnog stava, u prijavi podnosi podatke iz člana 18. ovog zakona.

Član 17.

1. Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice ima pravo i obavezu svim državnim, entitetskim, kantonalnim i općinskim vlastima ukazati na slučajeve kršenja prava na slobodu vjere, te zahtijevati preduzimanje zakonom propisanih mjera kojima se sprečavaju takva kršenja.
2. Organ vlasti, kojem se obrati Ministarstvo iz prethodnog stava, dužan je u roku od sedam dana obavijestiti Ministarstvo o mjerama zaštite ugrožene slobode vjere.
3. Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice kontaktira i saraduje sa svim registriranim, i onim koje se spremaju za registraciju, crkvama i vjerskim zajednicama i raspravlja o svim pitanjima koja se odnose na slobodu vjere i pravni položaj crkava i vjerskih zajednica u skladu sa Ustavom, međunarodnim konvencijama i ovim zakonom.

V - Osnivanje novih crkava i vjerskih zajednica

Član 18.

1. Novu crkvu ili vjersku zajednicu može osnovati 300 punoljetnih državljana Bosne i Hercegovine, bez obzira na njihovo entitetsko državljanstvo. Pod istim ili sličnim imenom postojeće crkve ili vjerske zajednice ne može se osnovati nova crkva ili vjerska zajednica. Niko ne može bez saglasnosti nadležne vlasti crkve ili vjerske zajednice koristiti njene službene simbole, znamenja i atribute.
2. Pismena prijava o osnivanju crkve ili vjerske zajednice podnosi se Ministarstvu pravde, a treba sadržavati:

- Statut ili drugi akt crkve ili vjerske zajednice iz kojeg je vidljiv sadržaj i način ispovijedanja vjere, obavljanja vjerskih obreda, područja i način djelovanja;
 - Dokument o njenom službenom vjerskom naučavanju;
 - Potpise 300 građana-sljedbenika (ime i prezime, dan i mjesto rođenja, sadašnja adresa, jedinstveni matični broj i svojeručni potpis);
 - Odluku o osnivanju, usvojenu od najmanje 30 osnivača crkve ili vjerske zajednice, ime i prezime predstojnika crkve ili vjerske zajednice, njegovog zamjenika ili drugih predstavnika ovlaštenih da zastupaju crkvu ili vjersku zajednicu pred državnim organima.
3. U roku od 30 dana nakon podnesene prijave o osnivanju crkve ili vjerske zajednice, Ministarstvo pravde donosi rješenje o upisu u registar crkava i vjerskih zajednica.
4. Ministarstvo će, razmatrajući zahtjeve iz prethodnih stavova ovog člana, poštivati pravo svake crkve i vjerske zajednice na samostalnost u organizaciji vlastitih poslova pod uslovom da se to uredi u skladu sa ustavnim odredbama, ovim zakonom i međunarodnim pravom.
5. Ministarstvo može odbiti zahtjev za registraciju samo ako ocijeni da su sadržaj i način obavljanja vjerskih obreda i drugih očitovanja vjere protivni pravnom poretku, javnom moralu ili štete životu i zdravlju ili drugim pravima i slobodama vjernika i građana.
6. Ukoliko ni u roku 60 dana Ministarstvo ne donese rješenje o upisu u registar, nova crkva ili vjerska zajednica smatrat će se registriranom istekom 60 dana nakon datuma podnošenja prijave za registraciju crkve ili vjerske zajednice. Svojstvo pravne osobe ima pravnu snagu od dana donošenja rješenja o registraciji.
7. Protiv registracije, obavljene na način predviđen prethodnim stavom ili odbijanja registracije nove crkve, odnosno vjerske zajednice, podnosilac prijave ili registrirana crkva, odnosno vjerska zajednica, mogu uložiti žalbu Vijeću ministara Bosne i Hercegovine na registraciju crkve ili vjerske zajednice, koje donosi konačno rješenje o registriranju ili odbija registraciju. Žalba se može zasnivati i na razlozima da se legalizacijom dotične crkve ili vjerske zajednice krše odredbe Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i njenih protokola, kao i odredbe iz drugih međunarodnih ugovora koje se odnose na slobodu vjere i druge slobode i prava.
8. Protiv konačnog rješenja spor se može pokrenuti u roku od tri mjeseca pred Sudom Bosne i Hercegovine.

Član 19.

Savezi crkava i vjerskih zajednica u Bosni i Hercegovini

1. Dvije ili više crkava i vjerskih zajednica iz Bosne i Hercegovine mogu osnivati saveze crkava i vjerskih zajednica.

2. Savezi se ustanovljuju sporazumom, izjavom ili drugim dokumentom u kojem su pobrojani osnivači, definirani ciljevi osnivanja saveza, način formiranja zajedničke upravljačko-predstavničke strukture, vrijeme na koje je osnovana.
3. Savezi crkava ili vjerskih zajednica, koji su ustanovljeni na osnovu člana 19.2., upisom u registar, imaju status pravne osobe.

VI - Prijelazne i završne odredbe

Član 20.

1. Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH, u roku šest mjeseci nakon stupanja na snagu ovog zakona, donijet će uputstvo radi provođenja ovog zakona.
2. Stupanjem na snagu ovog zakona prestaje važiti Zakon o pravnom položaju vjerskih zajednica SRBiH ("Službeni list SRBiH", broj 36/76).

Član 21.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

PS BiH broj 3/04
28. januara 2004. godine
Sarajevo

U skladu sa članom 20. stav 1. Zakona o slobodi vjere i pravnom položaju crkava i vjerskih zajednica u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH" broj 5/04), ministar za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine donosi

UPUTSTVO

O PROVOĐENJU ZAKONA O SLOBODI VJERE I PRAVNOM POLOŽAJU CRKAVA I VJERSKIH ZAJEDNICA

OPŠTE ODREDBE

Ovim Uputstvom o provođenju Zakona o slobodi vjere i pravnom položaju crkava i vjerskih zajednica (u daljnjem tekstu: Uputstvo) se crkvama i vjerskim zajednicama, njihovim savezima i organizacijskim oblicima kao i entitetskim i lokalnim organima vlasti u Bosni i Hercegovini, pružaju uputstva i smjernice u provođenju Zakona o slobodi vjere i pravnom položaju crkava i vjerskih zajednica u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: Zakon) u cilju unapređenja razumijevanja i punog poštivanja prava na slobodu savjesti i vjere.

Odredbe ovog Uputstva treba razumijevati kao namjeru unapređenja odnosa države i crkava i vjerskih zajednica, garanciju vjerskih sloboda i jednakosti u pravima i obavezama svih crkava i vjerskih zajednica.

1. Odnos države i crkava i vjerskih zajednica

Pitanja od zajedničkog interesa za Bosnu i Hercegovinu i neku ili više crkava i vjerskih zajednica će se uređivati i međusobnim sporazumima koji zaključuje Predsjedništvo BiH, Vijeće ministara ili vlade entiteta i crkve odnosno vjerske zajednice a koji se mogu odnositi na prava iz penzionog, invalidskog i zdravstvenog osiguranja, prava u obavljanju odgojno-obrazovne, kulturne, umjetničke i druge djelatnosti, uslova za izgradnju crkava i drugih objekata i slično.

Radi provedbe akata koji uređuje odnose države i crkava i vjerskih zajednica, kao i drugih pitanja značajnih za položaj i djelovanje crkava i vjerskih zajednica u Zakonu o ministarstvima i drugim tijelima uprave Bosne i Hercegovine kao nadležno ministarstvo za odnose sa crkvama i vjerskim zajednicama određuje se Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine.

Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine kao nadležni organa za odnose sa crkvama i vjerskim zajednicama ima prava da prethodno da mišljenje o tekstu sporazuma koji zaključuje neki od organa iz stava 1. ovog člana i crkve odnosno vjerske zajednice.

2. Diskriminacija po osnovu vjere ili uvjerenju

1. Ni jedna odredba Zakona ne može se primjenjivati u smislu ograničavanja ili diskriminisanja ili privilegije zbog vjerskih uvjerenja, pripadnosti crkvi, vjerskoj zajednici, kao ni zbog učestvovanja u vjerskim obredima i praktikovanju svih zajedničkih vjerskih sloboda i prava.

3. Vjerski službenici, zaposleno osoblje

1. Vjerske slu`benike biraju i postavljaju crkve i vjerske zajednice u skladu sa svojim tradicijama i ustanovljenim vlastitim zahtjevima, propisima i potrebama. Vjerski slu`benici su fizi~ka lica koje takvim smatra njihova crkava ili vjerska zajednica. Oni obavljaju djelatnost kojom se namiruju religiozne, duhovne, du{evne i posebne kulturne potrebe gra|ana.

2. U obavljanju vjerske djelatnosti vjerskim slu`benicima se jam~i puna sloboda, autonomija i imunitet pred gra|anskim vlastima, {to zna~i da se vjerski slu`benici ne mogu li{avati slobode osim ukoliko njihovo djelovanje, svojim sadr`ajem i na~inom obavljanja vjerskih obreda i drugih o~itovanja vjere dovodi do te`eg kr{enja pravnog poretka, javne sigurnosti, morala ili ide na {tetu `ivota i zdravlja, odnosno na {tetu prava i slobode drugih.

3. Vjerski slu`benici imaju pravo napla}ivati vr{enje odre|enih obreda prema uredbama koje donose crkve i vjerske zajednice u skladu sa njihovim propisima i pravilnicima u obavljanju njihove djelatnosti, raznih poslova i aktivnosti.

4. Radi obavljanja poslova crkve i vjerske zajednice mogu stupati u pravne odnose i sklapati ugovor o radu sa zaposlenim radnicima. Zaposleni radnici s kojima je crkva ili vjerska zajednica sklopila ugovor o radu ostavaruju prava iz radnog odnosa u skladu sa unutra{njom organizacijom i prema pravilima koje odre|uju crkve i vjerske zajednice, kao i u skladu sa va`e}im radnim zakonodavstvom kao i drugi zaposlenici.

4. Socijalna prava vjerskih slu`benika, zaposlenog osoblja i polaznika vjerskih {kola i studenata visokih teolo{kih univerziteta

1. Nadle`no ministarstvo Bosne i Hercegovine za pitanja penzionog, invalidskog i zdravstvenog osiguranja i prava po osnovi socijalne za{tite }e u roku od 6 ({est) mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Uputstva predlo`iti Vije}u ministara Bosne i Hercegovine, uslove i na~in na koji }e vjerski slu`benici ostvarivati svoja prava iz penzionog, invalidskog i zdravstvenog osiguranja i prava po osnovi socijalne za{tite iz dr`avnog bud`eta, prema va`e}im propisima, u skladu sa njihovom stru~nom spremom i funkcijom unutra crkve ili vjerske zajednice.

2. Svaka crkava ili vjerska zajednica, na osnovu sporazuma zaklju~enog sa Vije}em ministara BiH u smislu ~lana 15. Zakona o slobodi vjere i pravnom polo`aju crkava i vjerskih zajednica u Bosni i Hercegovini, dostavlja nadle`nom ministarstvu popis svojih vjerskih slu`benika koji imaju prava koristiti ove pogodnosti.

3. Redovni polaznici {kola i studenti vi{i}ih {kola i fakulteta u vlasni{tvu ili pod vodstvom crkava i vjerskih zajednica ostvaruju sva prava kako ih ostvaruju polaznici javnih {kola i fakulteta, prava u javnom saobra}aju, studentske domove i druga prava u~enika i studenata.

4. Obaveza je nadle`nih organa i institucija da izdaju potvrde odnosno uvjerenja, kojima se ostvaruju odnosno garantuje prava ili beneficije iz prethodnog stava.

5. Imovina crkava i vjerskih zajednica

1. Crkve i vjerske zajednice mogu posjedovati i imati u vlasni{tvo i raspolaganje pokretnu i nepokretnu imovinu u zemlji i inostranstvu u skladu sa va`e}im zakonima.

2. Imovina crkava i vjerskih zajednica sastoji se od hramova, bogomolja, d`amija i drugih zdanja za obavljanje vjerskih obreda, zemlji{ta, {uma, nov~anih sredstava, proizvodnih, komunikacijskih, socijalnih, dobrotvornih, kulturno-obra- zovnih, stambenih, informativnih objekata i zavoda, nov~anih sredstava od druge imovine neophodne za obavljanje vjerske djelatnosti i razvijanje prosvjete i kulture. Ovaj popis nije taksativan.

3. U zajednici sa vjernicima i vjerskim slu`benicima, preko svojih vrhovnih ili autonomnih organa i predstavnika, crkve i vjerske zajednice, shodno svom unutra{njem poretku i sopstvenim propisima samostalno upravljaju svojom imovinom, kapitalom, fondovima i zadu`binama. To zna~i da organi vlasti se ne smiju mije{ati u rad i upravljanje imovinom u vlasni{tvo crkava i vjerskih zajednica, niti njihovu saradnja sa njima uslovljavati time.

6. Finansiranje crkava i vjerskih zajednica

1. Crkve i vjerske zajednice sti~u svoju imovinu i finansiraju svoje djelatnosti iz prihoda od imovine, obavljanjem karitativne, odgojno-obrazovne, kulturne, umjetni~ke ili druge op}e korisne djelatnosti, te prodajom vjerskih izdanja ili suvenira, od pru`anja vjerskih usluga, od nasljedstva i darova od dobrovoljnih priloga (u novcu, uslugama ili radovima) fizi~kih i pravnih lica iz zemlje i inostranstva.

2. Crkvama i vjerskim zajednicama mo`e se iz bud`eta organa vlasti u Bosni i Hercegovini, na svim nivoima njenog organizovanja darovati, po{tuju}i principe ravnopravnosti i transparentnosti, imovina i finansijska sredstva za potrebe njihove redovne djelatnosti, na na~in regulisan propisima o finansijskom poslovanju, te odrediti sredstva ~ija }e se godi{nja visina odobravati u zavisnosti od vrste i zna~aja programa koji crkve i vjerske zajednice ostvaruju u oblasti kulture, prosvjetne, vaspitno-obrazovne, socijalne, zdravstvene, humanitarne i druge djelatnosti od interesa za gra|ane.

3. Crkvama i vjerskim zajednicama mogu se iz bud`eta organa vlasti u Bosni i Hercegovini, na svim nivoima njenog organizovanja dodijeljivati i namjenske pomo}i, osobito za obnovu i o~uvanje te izgradnju hramova, bogomolja, d`amija i drugih objekata vjerskih zajednica.

4. Crkve i vjerske zajednice koje se za pomo} obra}aju bud`etskim organima vlasti du`ne su podnijeti obrazlo`en zahtjev sa elementima plana raspodjele utro{ka odobrenih sredstava za gore navedene namjene.

5. Organi dr`avne vlasti na svim nivoima njenog organizovanja u procesu odlu~ivanja o dodijeli sredstava konsultiraju se sa nadle`nim ministarstvom za suradnju sa crkvama i vjerskim zajednicama u skladu sa zakonom.

6. Organi dr`avne vlasti na svim nivoima njenog organizovanja imaju pravo da budu informisani o na~inu i dinamici upotrebe namjenskih sredstva dodijeljenih iz bud`eta u skladu sa propisima o finansijskom poslovanju.

7. Pravni status crkava i vjerskih zajednica

1. Prilikom registracije udru`enja vjernika, gra|ana ili drugog pravnog lica koje se namjerava baviti vjerskim pitanjima ili namjerava da sprovodi aktivnosti u vezi sa vjerom, prilikom podno{enja prijave za registraciju mora obezbijediti pismenu saglasnost nadle`nog organa doti~ne crkve ili vjerske zajednice.

2. Ukoliko neko fizi~ko ili pravno lice u svome radu, aktivnostima u javnom `ivotu te na proizvodima ili prilikom pru`anja usluga upotrebljava naziv, simbole, znamenje i attribute koji su identi~ni ili asociraju na nazive, simbole, znamenje i attribute registrovanih crkava ili vjerskih zajednica, du`ni su prije upotrebe pribaviti pismenu saglasnost nadle`nog organa doti~ne crkve ili vjerske zajednice.

3. Nadle`ni vjerski poglavari, u skladu sa propisima crkve ili vjerske zajednice, odlu~uje pisanim dokumentom o potrebi izgradnje vjerskog objekta i predla`e lokaciju. Nadle`no tijelo BiH }e to uva`iti ukoliko se tome ne protive objektivni razlozi i ne}e uzimati u razmatranje molbe za gradnju vjerskih objekata ako molbe nemaju prilo`eno pismeno odobrenje nadle`nog poglavara crkve ili vjerske zajednice.

8. Savezi crkava i vjerskih zajednica u Bosni i Hercegovini

1. Svaka crkva i vjerska zajednica unutra sebe mo`e formirati razli~ite pravne subjekte, na primjer udru`enje sve{tenika ili vjerskih slu`benika, izdava~ke ustanove, dobrotvorna dru{tva i drugo radi ostvarenja konkretnih ciljeva i interesa kako tog subjekata tako i crkve i vjerske zajednice u cjelini.

2. Dvije ili vi{e crkve i vjerske zajednice mogu obrazovati razli~ite saveze i organizacijske oblike radi ostvarivanja i podsticanja vjerske djelatnosti, prosvjete i kulture i drugih interesa i udru`iti se u razli~ite asocijacije koje se registruju u nove pravne subjekte.

3. Dr`avne vlasti imaju obavezu sura|ivati sa ovim subjektima bez bilo kakve diskriminacije ili dodatnog uslovljavanja.

9. Brisanje iz Registra za upis crkava i vjerskih zajednica

1. Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine donosi rje{enje o brisanje crkve ili vjerske zajednice iz Registra crkava i vjerskih zajednica u slijede}im uslovima:

- ako nadle`no tijelo crkve ili vjerske zajednice donese odluku o njenom prestanku,
- ako tijelo sudske vlasti pravosna`no utvrdi da crkva ili vjerska zajednica svojim djelovanjem poziva ili poti~e na vjersku, nacionalnu ili rasnu mr`nju ili drugi oblik nesno{lljivosti me|u gra|anima Bosne i Hercegovine, sistematski naru{ava javnu bezbijednost, sigurnost i javni poredak, razara porodicu, naru{ava javni moral i ugro`ava zdravlje podsticanjem upotrebe narkoti~kih i psihotropnih sredstava ili na neki drugi na~in naru{ava duhovni integritet i mentalno zdravlje radi ukorenjivanja i {irenja doktrine.

2. Protiv rje{enja o brisanju iz Registra mo`e se ulo`iti `alba Vije}u ministara Bosne i Hercegovine.

3. Protiv kona~nog rje{enja mo`e se pokrenuti upravni spor u roku od tri mjeseca pred Sudom Bosne i Hercegovine.

10. Pristup crkava i vjerskih zajednica sredstvima javnog informisanja

1. Crkve i vjerske zajednice mogu obavljati djelatnost javnog informisanja saglasno posebnim propisima, te imaju prava pristupa sredstvima javnog informisanja u vlasni{tvu dr`ave, entiteta, kantona i op{tina saglasno programskim {emama informativnih ku}a i eventualnim sporazumumima koje zaklju~uju sa pravnim licima koji obavljaju djelatnost javnog informisanja.

11. Stupanje na snagu

Ovo Uputstvo stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja, a isto }e se objaviti u "Slu`benom glasniku BiH", a objavit }e se i u slu`benim glasilima entiteta i Br~ko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Broj 03-50-3266/06
2006. godine
Sarajevo

Na osnovu člana 16. stava 1. Zakona o slobodi vjere i pravnom položaju crkava i vjerskih zajednica u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 5/04), ministar pravde Bosne i Hercegovine donosi

PRAVILNIK

O USPOSTAVI I VOĐENJU JEDINSTVENOG REGISTRA ZA UPIS CRKAVA I VJERSKIH ZAJEDNICA, NJIHOVIH SAVEZA I ORGANIZACIONIH OBLIKA U BOSNI I HERCEGOVINI

I - OPŠTE ODREDBE

Član 1.

Ovim pravilnikom propisuje se: vođenje jedinstvenog registra za upis crkava i vjerskih zajednica, njihovih saveza i organizacionih oblika u Bosni i Hercegovini (u daljem tekstu: Registar); upis u Registar; postupanje po prijavi za upis u Registar; upis promjena u Registru; zbirka isprava; javnost Registra; čuvanje Registra; izvadak iz Registra, kao i druga pitanja od značaja za uspostavu i vođenje Registra, u skladu sa Zakonom o slobodi vjere i pravnom položaju crkava i vjerskih zajednica u Bosni i Hercegovini (u daljem tekstu: Zakon) za:

- a) sve crkve i vjerske zajednice i njihove unutrašnje organizacione oblike, kojima se na osnovu Zakona potvrđuje kontinuitet svojstva pravne osobe, te nove pravne osobe koja se konstituiše iz postojećeg Subjekta upisa;
- b) saveze crkava i vjerskih zajednica i njihovih organizacionih oblika, za koje to zatraži crkva ili vjerska zajednica;
- c) registraciju nove crkve i vjerske zajednice.

II - VOĐENJE JEDINSTVENOG REGISTRA

Član 2.

1. Registar postojećih i novih crkava i vjerskih zajednica, njihovih saveza i unutrašnjih organizacionih oblika iz člana 1. tač. a), b), c) ovoga pravilnika (u daljem tekstu: Subjekt upisa), vodi Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Ministarstvo).
2. Registar se vodi u obliku knjige formata 350 x 250 mm uvezane u tvrde korice od trajnog materijala (Obrazac RSU).
3. Na naslovnoj strani knjige Registra u lijevom gornjem uglu se upisuje: Bosna i Hercegovina, Ministarstvo pravde, a na

sredini naslovne strane, Registar, s konkretnom naznakom za koju crkvu ili vjersku zajednicu se vodi Registar, te broj knjige (knjiga broj I., II., III., IV. i V.).

4. Registar se vodi posebno za svaku: crkvu, vjersku zajednicu, saveze crkava i vjerskih zajednica i njihovih organizacionih oblika, koji imaju svojstvo pravne osobe.

5. Strane Registra, osim naslovne strane, označene su rednim brojevima.

6. Prije prvog upisa u Registar, ovlaštena službena osoba Ministarstva ovjerava Registar svojim potpisom i pečatom Ministarstva, na način, da na prvoj unutrašnjoj strani Registra upiše tekst, koji glasi: "Ovaj Registar sadrži ukupno_____strana".

^lan 3.

1. Popunjavanje rubrike u Registru obavlja se upisivanjem odgovarajućih podataka, koji su naznačeni u rubrici.

2. Rubrika se popunjava čitljivo, tintom ili hemijskom olovkom.

3. Upisani tekst u rubrici se ne smije brisati niti ispravljati.

4. Iznimno, manje pogreške ispravljaju se precrtavanjem vodoravnom crtom i stavljanjem potpisa ovlaštene službene osobe Ministarstva i datum ispravke, a ako se radi o većim pogreškama, cijeli se upis poništava precrtavanjem crvenom kosom crtom, i upis se obavlja u prvoj slobodnoj rubrici.

^lan 4.

1. Izmjena nastala nakon upisa u Registar, upisuje se u rubriku, koja se odnosi na odgovarajuću izmjenu, a nakon upisa novog podatka, rubrika koja sadrži stari podatak precrtava se kosom crvenom crtom.

2. Ako je rubrika, koja se odnosi na izmjenu podatka, popunjena, ili ako Subjekt upisa mijenja svoj naziv, na prvoj slobodnoj strani Registra prenose se svi važni podaci iz odgovarajućih rubrika s registarske strane s koje se prenosi upis u Registar, na način, da se u rubriku: "registarski broj" upisuje registarski broj pod kojim je upisan Subjekt upisa, u rubriku: "datum registra sa strane broj", upiše se broj prethodne strane s koje se prenosi registracija, na strani s koje se prenosi registracija, u rubriku: "datum registracije na stranu broj", upiše se broj strane na koju se prenosi registracija, nakon čega se strana s koje se prenosi registracija precrtava kosom crvenom crtom.

3. Datum prestanka s radom Subjekta upisa upisuje se u odgovaraju}u rubriku, a potom se registarska strana koja se odnosi na taj Subjekt upisa, precrtava s dvije kose crvene crte.

III - UPIS U REGISTAR

^lan 5.

1. Prijava za upis u Registar Subjekta upisa podnosi se Ministarstvu na obrascu U-1, koji potpisuje osoba ovla{tenu za zastupanje Subjekta upisa.

2. U prijavi za upis u Registar Subjekta upisa, kojemu se, u skladu sa ~lanom 8. st. 2., 5. i 6. Zakona potvr|uje kontinuitet pravne osobe, navode se slijede}i podaci:

- a) puni naziv (i skra}eni, ako postoji) Subjekta upisa;
- b) sjedi{te Subjekta upisa i broj telefona;
- c) sadr`aj, opis i otisak pe~ata Subjekta upisa;
- d) sadr`aj, opis i otisak {tambilja Subjekta upisa;
- e) sadr`aj i opis logo ili znaka Subjekta upisa, ako postoji.

3. Uz prijavu se prila`e: ime, prezime, svojeru~ni potpis, jedinstveni mati~ni broj i slu`ba osobe ovla{tene za zastupanje Subjekta upisa, na obrascu U-2, koji potpisuje slu`bena osoba.

4. Ako se unutar postoje}eg Subjekta upisa iz stava 2. ovoga pravilnika konstitui{e nova organizaciona cjelina, koja }e imati svojstvo pravne osobe, prijava za upis u Registar Ministarstva takvog Subjekta upisa podnosi se na obrascu U-1-1, koji potpisuje osoba ovla{tenu za zastupanje.

5. U prijavi U-1-1 navode se slijede}i podaci:

- a) puni naziv (i skra}eni, ako postoji) Subjekta upisa;
- b) sjedi{te i broj telefona Subjekta upisa;
- c) sadr`aj i opis pe~ata Subjekta upisa;
- d) sadr`aj i opis {tambilja Subjekta upisa;
- e) sadr`aj i opis logo ili znaka Subjekta upisa, ako postoji.

6. Uz prijavu U-1-1, prila`e se:

a) uredno popunjen obrazac U-1 za postojeći Subjekt upisa, u skladu sa stavom 2. ovoga člana, koji potpisuje osoba ovlaštena za zastupanje;

b) odluka nadležne vlasti crkve ili vjerske zajednice o osnivanju Subjekta upisa;

c) ime, prezime, ovjereni potpis i služba osobe ovlaštene za zastupanje Subjekta upisa, na obrascu U-2, koji potpisuje službena osoba.

član 6.

1. Prijava za upis u Registar novog Subjekta upisa podnosi se Ministarstvu na obrascu U-3, koji potpisuje osoba ovlaštena za zastupanje Subjekta upisa.

U prijavi U-3 navode se sljedeći podaci:

a) puni naziv (i skraćeni, ako postoji) Subjekta upisa;

b) sjedište i broj telefona Subjekta upisa;

c) sadržaj i opis pečata Subjekta upisa;

d) sadržaj i opis {tambilja Subjekta upisa;

e) sadržaj i opis logo ili znaka Subjekta upisa, ako postoji.

2. Uz prijavu U-3, u skladu sa člankom 18. st. 1. i 2. Zakona, prilaže se:

a) statut Subjekta upisa;

b) isprava o službenom vjerskom naukovanju Subjekta upisa;

c) spisak 300 građana-sljedbenika, koji sadrži sljedeće podatke: ime i prezime, mjesto rođenja, sadašnja adresa stanovanja, jedinstveni matični broj i svojeručni potpis građana-sljedbenika;

d) odluka o osnivanju, koja je usvojena od najmanje 30 osnivača crkve ili vjerske zajednice, ime i prezime predstojnika crkve ili vjerske zajednice, njegova zamjenika ili drugih predstavnika ovlaštenih da zastupaju crkvu ili vjersku zajednicu pred državnim organima;

e) podaci za ovlaštenu osobu iz člana 5. stav 3. ovoga pravilnika, na obrascu U -2.

član 7.

1. Statut Subjekta upisa ovjerava Ministarstvo, na način, da se strane statuta pro{iju vrpcom, a oba kraja vrpce se na posljednjoj strani statuta pri~vrste naljepnicom, na kojoj se otisne pe~at Ministarstva.

2. Na posljednjoj strani statuta upisuje se tekst ovjere, koji glasi:

"Ovjerava Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine".

Broj _____
Datum _____

Potpis

^lan 8.

1. Dva ili vi{e Subjekata upisa iz Bosne i Hercegovine mogu osnovati saveze crkava i vjerskih zajednica (u daljem tekstu: Savez).

2. Savezi se osnivaju pisanim aktom, u kojem se navode osniva~i, definisani ciljevi osnivanja Saveza, na~in osnivanja zajedni~ke upravlja~ko-predstavni~ke strukture, te vrijeme trajanja Saveza.

3. Prijava za upis Saveza u Registar podnosi se Ministarstvu na obrascu U-1, koji potpisuje osoba ovla{tena za zastupanje Subjekta upisa.

U prijavi U-1 navode se slijede}i podaci:

- a) puni naziv (i skra}eni, ako postoji) Subjekta upisa;
- f) sjedi{te i broj telefona Subjekta upisa;
- g) sadr`aj i opis pe~ata Subjekta upisa;
- h) sadr`aj i opis {tambilja Subjekta upisa;
- i) sadr`aj i opis logo ili znaka Subjekta upisa, ako postoji.

4. Uz prijavu U-1 se prila`e: ime, prezime, svojeru~ni potpis, jedinstveni mati~ni broj i slu`ba osobe ovla{tene za zastupanje Subjekta upisa, na obrascu U-2, koji potpisuje slu`bena osoba, i pismeni akt iz stava 2. ovoga ~lana.

IV - POSTUPANJE PO PRIJAVI ZA UPIS U REGISTAR

^lan 9.

1. Po prijemu prijave za upis u Registar, Ministarstvo }e utvrditi da li je prijava pravilno popunjena, ovjerena i podnijeta od strane ovla{tene osobe, te da li su uz prijavu prilo`ene isprave, u skladu sa Pravilnikom.
2. Ukoliko postoji nedostatak, Ministarstvo }e pismeno obavijestiti podnosioca prijave da u roku od 15 dana uredi, odnosno dopuni prijavu.
3. Ako podnosilac prijave u roku iz prethodnog stava ne uredi, odnosno dopuni prijavu, Ministarstvo }e rje{enjem odbaciti prijavu.
4. Ministarstvo }e u roku od 30 dana od dana uredno podnijete prijave, donijeti rje{enje o upisu u Registar Subjekta upisa.

^lan 10.

1. Danom dono{enja rje{enja o upisu u Registar Ministarstva, Subjektu upisa iz ~lana 5. ovoga pravilnika potvr|uje se kontinuitet pravne osobe, a Subjekt upisa iz ~lana 6. i Savez iz ~lana 8. ovoga pravilnika stje~e svojstvo pravne osobe, danom dono{enja rje{enja o upisu u Registar Ministarstva.
2. Svaki Subjekt upisa, u trenutku stjecanja svojstva pravne osobe, za svoje obaveze odgovara cjelokupnom svojom imovinom.

^lan 11.

1. Ministarstvo mo`e odbiti prijavu za upis u Registar, samo iz razloga navedenih u Zakonu.
2. U slu~aju iz prethodnog stava, podnosilac prijave mo`e ulo`iti `albu Vije}u ministara Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od prijema rje{enja o odbijanju registracije.
3. Ako Ministarstvo ne donese rje{enje o upisu u Registar novog Subjekta upisa u roku od 60 dana od dana uredno podnijete prijave za upis u Registar, smatrat }e se da je donijeto rje{enje o registraciji istekom 60 dana nakon podnijete prijave.
4. U slu~aju iz stava 3. ovoga ~lana, podnosilac prijave mo`e ulo`iti `albu Vije}u ministara Bosne i Hercegovine u roku od 60 dana od dana podno{enja prijave za upis u Registar.
5. Odluka Vije}a ministara Bosne i Hercegovine je kona~na.
6. Protiv kona~ne odluke mo`e se podnijeti tu`ba upravnom odjelu Suda Bosne i Hercegovine, u roku od tri mjeseca od dana prijema kona~ne odluke.

^lan 12.

1. Subjekt upisa je du`an prijaviti upis promjene podatka u Registru, iz ~l. 4., 6. ili 8. ovoga pravilnika, kao i upis promjene osobe ovla{tene za zastupanje Subjekta upisa, na obrascu broj U-4.
2. Prijavu iz prethodnog stava potpisuje osoba ovla{tena za zastupanje Subjekta upisa i ista se ovjerava pe~atom Subjekta upisa.
3. Uz prijavu za upis promjena iz stava 1. ovoga ~lana, Subjekt upisa podnosi isprave na osnovu kojih dokazuje nastale promjene u Registru.
4. Ministarstvo }e donijeti rje{enje o promjeni podataka Subjekta upisa u Registru u roku od osam dana od dana prijema prijave.
5. Subjekti upisa iz ~lana 5. stav 4., ~lana 6. stav 2. i ~lana 8. ovoga pravilnika su du`ni, da u roku od 15 dana od dana prijema rje{enja o upisu u Registar Ministarstva Subjekta upisa, Ministarstvu dostaviti otisak pe~ata i {tambilja.

^lan 13.

1. Ako Subjekt upisa prestane s radom, du`an je odmah podnijeti Ministarstvu prijavu za brisanje iz Registra Subjekta upisa, na obrascu U-5.
2. U prijavi iz prethodnog stava navodi se puni naziv Subjekta upisa koji prestaje s radom, sjedi{te Subjekta upisa i razlog prestanka.
3. Uz prijavu se prila`e Odluka nadle`nog organa o prestanku s radom Subjekta upisa.
4. Na osnovu uredne prijave, Ministarstvo, po `urnom postupku, donosi rje{enje o prestanku s radom Subjekta upisa.

VI - ZBIRKA ISPRAVA

^lan 14.

1. Za svaki Subjekt upisa vodi se zbirka isprava.
2. Na naslovnoj strani omota, na sredini, upisuje se naziv: "Zbirka isprava", a ispod navedenog teksta, upisuje se naziv Subjekta upisa i registarski broj pod kojim je izvr{en upis u Registar.
3. U zbirku isprava odla`u se: prijava za upis u Registar, Statut, rje{enje o upisu u Registar, prijava za upis promjena u

Registru, dokaz o pla}enoj naknadi, kao i sve isprave koje su prilo`ene uz prijavu, na osnovu kojih je izvr{en upis i promjena upisa u Registru.

4. Zbirke isprava se smatraju ispravama trajne vrijednosti.

VII - JAVNOST REGISTRA

^lan 15.

1. Registar je javan.

2. Svaka osoba, koja doka`e pravni interes, ima pravo uvida u podatke upisane u Registar, osim osobnih podataka fizi~kih osoba ovla{tenih za zastupanje Subjekta upisa, odnosno dijela Subjekta upisa, za{ti}enih zakonom, ili pak podnijeti zahtjev da joj se dostavi kopija isprave u Registru.

3. Kopiju isprave potpisuje ministar, ili slu`bena osoba koju on ovlasti.

VIII - ^UVANJE REGISTRA

^lan 16.

1. Registar i sve isprave, na osnovu kojih je izvr{en upis u Registar, kao i sve promjene u Registru, koje se odnose na Subjekt upisa, smatraju se ispravama od trajne vrijednosti, i njihovo arhiviranje i ~uvanje vr{i se na na~in, koji }e osigurati za{titu od zloupotrebe, o{te}enja ili uni{tenja.

2. Zavo|enje prijava i ostalih isprava koji su predmet ovog pravilnika, te arhiviranje i ~uvanje zbirke isprava, vr{i se na na~in koji }e osigurati za{titu od zloupotrebe, o{te}enja ili uni{tenja, u skladu sa Uputstvom o na~inu vr{enja uredskog poslovanja ministarstava, slu`bi, institucija i drugih organa Vije}a ministara Bosne i Hercegovine ("Slu`beni glasnik BiH", broj 35/03).

IX - IZVADAK IZ REGISTRA

^lan 17.

1. Na pismeni zahtjev osobe ovla{tene za zastupanje Subjekta upisa, njegova punomo}nika, ili nadle`nog organa, Ministarstvo izdaje izvadak iz Registra, na obrascu IR.

2. Obrazac IR sadr`i: puni naziv Subjekta upisa, sjedi{te, broj telefona, registarski broj i datum rje{enja upisa, te ime i prezime zakonskog zastupnika Subjekta upisa.

3. Obrazac IR potpisuje ovla{tena slu`bena osoba Ministarstva i isti se ovjerava pe~atom Ministarstva.

4. Izvadak iz registra sadr`i posljednje podatke, koji su upisani u Registar.

5. Na zahtjev nadle`nog organa (pravosudnog i sl.), koji utvr|uje ~injenice u postupku koji vodi, u obrazac IR se mogu unijeti i zastarjeli podaci.

X - PRIJELAZNE I ZAVR[NE ODREDBE

^lan 18.

1. Obrasci prijava navedeni u ovom pravilniku popunjavaju se pisa}om ma{inom, ili kompjuterski, latini~nim ili }irili~nim pismom, na jednom od slu`benih jezika u Bosni i Hercegovini, a pisani podaci se ne smiju precrtavati, ispravljati niti brisati i moraju biti istovjetni sa Statutom ili Odlukom nadle`nog organa Subjekta upisa.

2. Prijava i isprave koje se podnose uz prijavu za upis u Registar ili za upis promjene u Registru, podnose se u originalu, ovjerenom prepisu ili ovjerenoj kopiji.

3. Ministarstvo }e izdati rje{enje o upisu u Registar Subjekta upisa i rje{enje o upisu promjene podatka u Registru Subjekta upisa na jeziku i pismu na kojem to zahtijeva Subjekt upisa.

^lan 19.

Prijave za upis u registar Subjekata upisa i prijave za upis promjena u Registru predvi|ene ovom pravilnikom, Ministarstvu podnose: Biskupska konferencija i biskupski ordinarijati za Katoli~ku Crkvu, Eparhije za Srpsku pravoslavnu Crkvu, Rijaset Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini i muftijski uredi za Islamsku zajednicu, i Jevrejska zajednica Bosne i Hercegovine za Jevrejsku zajednicu.

^lan 20.

Podnosilac prijave je obavezan, da uz prijavu prilo`i dokaz o pla}enoj naknadi za:

- a) upis u Registar Subjekta upisa 50 KM;
- b) upis promjena u Registru 50 KM;
- c) izvadak iz Registra 10 KM;
- d) kopiju isprava po jednoj strani 1 KM.

^lan 21.

1. Obrasci: U-1, U-1-1, U-2, U-3, U-4 i U-5 ~ine sastavni dio ovoga pravilnika, i isti se bez naknade mogu dobiti u Ministarstvu, a bi}e dostupni i na web strani www.mpr.gov.ba

2. Rje{enje Ministarstva o upisu u Registar Subjekta upisa i upisu promjena Subjekta upisa u Registru, bez obrazlo`enja, objavljuje se u "Slu`benom glasniku BiH", na teret Subjekta upisa.

^lan 22.

Ovaj pravilnik stupa na snagu danom dono{enja, a objavit }e se u "Slu`benom glasniku BiH".

Broj 01-30-689/04
30. augusta 2004. godine
Sarajevo

Ministar
Slobodan Kova~, s. r.

**EVROPSKA KONVENCIJA
o ljudskim pravima
i osnovnim slobodama**

EVROPSKA KONVENCIJA o ljudskim pravima i osnovnim slobodama

KONVENCIJA ZA ZAŠTITU LJUDSKIH PRAVA I OSNOVNIH SLOBODA (Rim, 4. novembra 1950.)¹

Vlade potpisnice ove Konvencije, kao članice Savjeta EvropeImajući u vidu Univarzalnu deklaraciju o ljudskim pravima koju je i Generalna skupština Ujedinjenih nacija proglasila 10. decembra 1948;

Imajući u vidu da ova Deklaracija ima za clji da osigura opšte i stvarno priznanje i poštovanje prava proklamovanih u njoj;

Imajući u vidu da je cilj Savjeta Evrope postizanje većeg jedinstva između njegovih članica i da je očuvanje i razvijanje osnovnih ljudskih prava i sloboda jedan od načina na koji tom cilju treba stremiti;

Potvrđujući iznova svoju duboku vjeru u one osnovne slobode koje su temelj pravde i mira u svijetu i koje se najbolje održavaju stvarnom političkom demokratijom, s jdne strane, i zajedničkim shvatanjima i poštovanjem ljudskih prava od kojih zavise, s druge strane;

Riješene da, kao vlade evropskih zemalja koje su sličnih pogleda i imaju zajedničko naslijeđe političkih tradicija, ideala, slobode i vladavine prava, preduzmu prve korake za skupno ostvarivanje izvjesnih prava nevladinih u Univerzalnog deklaraciji,

Sporazumjele su se o slijedećem:¹

Član 1.

Visoke strane ugovornice jamče svakome u svojoj nadležnosti prava i slobode određene u Dijelu I ove Konvencije.

Dio I

Član 2.

1. Pravo na život svake osobe zaštićeno je zakonom. Niko ne može biti namjerno lišen života, sem prilikom izvršenja presude suda kojom je osuđen za zločin za koji je ova kazna predviđena zakonom.

2. Lišenje života se ne smatra protivnim ovom članu ako proistekne iz upotrebe sile koja je apsolutno nužna:

- a) radi odbrane nekog lica od nezakonitog nasilja;
- b) da bi se izvršilo zakonito hapšenje ili spijrečilo bjekstvo lica zakonito lišenog slobode;
- c) prilikom zakonitih mijera koje se preduzimaju u cilju suzbijanja nereda ili pobune.

¹ European Treaty Series, No 5. Originalni tekst Konvencije je promijenjen u skladu s Protokolom br. 3 (ETS No. 45 – stupio na snagu 21. septembra 1970). Protokol br. 5 (ETS No.55 – stupio na snagu 20. decembra 1971.) i Protokolom br.8 (EVS No 118 – stupio na snagu 1. januara 1990.). Tekst Konvencije takođe sadrži i tekst Protokola br.2 (ETS No. 44) koji je, na osnovu svog člana 5. st. 3, postao integralni dio Konvencije od momenta stupanja na snagu 21. septembra 1970. godine.

Član 3.

Niko ne smije biti podvrgnut mučenju, ili nečovječnom ili ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju.

Član 4.

1. Niko se ne smije držati u ropstvu ili ropskom polažaju.
2. Ni od koga se ne može zahtijevati da obavlja prinudni ili obavezni rad.
3. Za svrhe ovog člana izraz «prinudni ili obavezni rad» ne obuhvata:
 - a) rad uobičajen u sklopu lišenja slobode određenog u skladu a odredbama člana 5. ove Konvencije ili tokom uslovnog otpusta;
 - b) službu vojne prirode ili, u zemljama u kojima se priznaje prigovor savjesti, službu koja se zahtijeva umjesto odsluženja vojne obaveze;
 - c) rad koji se iziskuje u slučaju kakve krize ili nesreće koja prijete opstanku ili dobrobit zajednice;
 - d) rad ili službu koji čine sastavni dio uobičajenih građanskih dužnosti.

Član 5.

1. Svako ima pravo na slobodu i bezbjednost ličnosti. Niko ne može biti lišen slobode osim u slijedećim slučajevima i u skladu sa zakonom propisanim postupkom:

- a) u slučaju zakonitog lišenja slobode na osnovu presude nadležnog suda;
- b) u slučaju zakonitog hapšenja ili lišenja slobode zbog neizvršenja zakonite sudske odluke ili radi obezbijedenja ispunjenja neke obaveze propisane zakonom;
- c) u slučaju zakonitog hapšenja ili lišenja slobode radi privođenja lica pred nadležnu sudsku vlast zbog opravdane sumnje da je izvršilo krivično djelo, ili kada se to opravdano smatra potrebnim kako bi se predupredilo izvršenje krivičnog djela ili bjekstvo po njegovom izvršenju.
- d) u slučaju lišenja slobode maloljetnog lica na osnovu zakonite odluke u svrhu vaspitnog nadzora ili zakonitog lišenja slobode radi njegovog privođenja nadležnom organu.
- e) u slučaju zakonitog lišenja slobode da bi se spriječilo širenje zaraznih bolesti, kao i zakonitog lišenja slobode duševno poremećenih lica, alkoholičara ili uživalaca droga ili skitnica.
- f) u slučaju zakonitog hapšenja ili lišenja slobode lica da bi se sprečio njegov neovlašćeni ulazak u zemlju, ili lica protiv koga se preduzimaju mjere u cilju deportacije ili ekstradicije.

2. Svako ko je uhapšen biće odmah i na jeziku koji razume obaviješten o razlozima za njegovo hapšenje i o svakoj optužbi protiv njega.

a) Svako ko je uhapšen ili lišen slobode shodno odredbama iz stava 1.c ovog člana biće bez odlaganja izveden pred sudiju ili drugo službeno lice zakonom određeno da obavlja funkcije i imaće pravo da mu se sudi u razumnom roku ili da bude pušten na slobodu do suđenja. Puštanje na slobodu može se usloviti jemstvima da će se lice pojaviti na suđenju.

4. Svako ko je lišen slobode ima pravo da pokrene postupak u kome će sud hitno ispitati zakonitost lišenja slobode i naložiti puštanje na slobodu ako je lišenje slobode nezakonito.

5. Svako ko je bio uhapšen ili lišen slobode u suprotnosti s odredbama ovog člana ima pravo na naknadu.

Član 6.

1. Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona. Presuda se izriče javno, ali se štampa i javnost mogu isključiti s cijelog ili s dijela suđenja u interesu morala, javnog reda ili nacionalne bezbjednosti u demokratskom društvu, kada to zahtijevaju interesi

maloljetnika ili zaštita privatnog života stranaka, ili u meri koja je, po mišljenju suda, nužno potrebna u posebnim okolnostima kada bi javnost mogla da naškodi interesima pravde.

2. Svako ko je optužen za krivično djelo smatraće se nevinim sve dok se ne dokaže njegova krivica na osnovu zakona.

3. Svako ko je optužen za krivično djelo ima slijedeća minimalna prava:

a) da u najkraćem mogućem roku, posebno i na jeziku koji razumije, bude obaviješten o prirodi i razlozima za optužbu protiv njega;

b) da iam dovoljno vremena i mogućnosti za pripremanje odbrane;

c) da se brani lično ili putem branioca koga sam izabere ili, ako nema dovoljno sredstava da plati za pravnu pomoć, da ovu pomoć dobije besplatno kada interesi pravde to zahtijevaju;

d) da ispituje svjedoke protiv sebe ili da postigne da se oni ispituju i da se obezbijedi prisustvo i saslušanje svjedoka u njegovu korist pod istim uslovima koji važe za one koji svjedoče protiv njega;

e) da dobije besplatnu pomoć prevodioca ako ne razumije ili ne govori jezik koji se upotrebljava na sudu.

Član 7.

Niko se ne može smatrati krivim za krivično djelo izvršeno činjenjem ili nečinjenjem koje, u vrijeme kada je izvršeno, nije predstavljalo krivično djelo po unutrašnjem ili međunarodnom pravu. Isto tako, ne može se izreći strožija kazna od one koja je bila propisana u vrijeme kada je krivično djelo izvršeno.

2. Ovaj član ne utiče na suđenje i kažnjavanje nekog lica za činjenje ili nečinjenje koje se u vrijeme izvršenja smatralo krivičnim djelom prema opštim pravnim načelima koja priznaju civilizovani narodi.

Član 8.

1. Svako ima pravo na poštovanje svog privatnog i porodičnog života, doma i prepiske.

2. Javne vlasti neće se miješati u vršenje ovog prava sem ako to nije u skladu sa zakonom i neophodno u demokratskom društvu u interesu nacionalne bezbjednosti, javne bezbjednosti ili ekonomske dobrobiti zemlje, radi spriječavanja nereda ili kriminala, zaštite zdravlja ili morala, ili radi zaštite prava i sloboda drugih.

Član 9.

1. Svako ima pravo na slobodu misli, savjesti i vjere; ovo pravo uključuje slobodu promjene vjere ili uvjerenja i slobodu čovjeka da, bilo sam ili zajedno s drugima, javno ili privatno, ispoljava vjeru ili uvjerenje molitvom, propovijedi, običajima i obredom.

2. Sloboda ispovijedanja vjere ili ubijedenja može biti podvrgnuta samo onim ograničenjima koja su propisana zakonom i neophodna u demokratskom društvu u interesu javne bezbjednosti, radi zaštite javnog reda, zdravlja ili morala, ili radi zaštite prava i sloboda drugih.

Član 10.

1. Svako ima pravo na slobodu izražavanja. Ovo pravo uključuje slobodu posjedovanja sopstvenog mišljenja, primanja i saopštavanja informacija i ideja bez miješanja javne vlasti i bez obzira na granice. Ovaj član ne spriječava države da zahtijevaju dozvole za rad televizijskih, radio i bioskopskih preduzeća.

2. Pošto korišćenje ovih sloboda povlači za sobom dužnosti i odgovornosti, ono se može podvrgnuti formalnostima, uslovima, ograničenjima ili kaznama propisanim zakonom i neophodnim u demokratskom društvu u interesu nacionalne bezbjednosti, teritorijalnog integriteta ili javne bezbjednosti, radi spriječavanja nereda ili kriminala, zaštite zdravlja ili

morala, zaštite ugleda ili prava drugih, spriječavanja otkrivanja obavještenja dobijenih u povjerenju, ili radi očuvanja autoriteta i nepristrasnosti sudstva.

Član 11.

1. Svako ima pravo na slobodu mirnog okupljanja i slobodu udruživanja s drugima, uključujući pravo da osniva sindikat i učlanjuje se u njega radi zaštite svojih interesa.

2. Za vršenje ovih prava neće se postavljati nikakva ograničenja, osim onih koja su propisana zakonom i neophodna u demokratskom društvu u interesu nacionalne bezbjednosti ili javne bezbjednosti, radi spriječavanja nereda ili kriminala, zaštite zdravlja ili morala, ili radi zaštite prava i sloboda drugih. Ovim se članom ne spriječava zakonito ograničavanje vršenja ovih prava pripadnicima oružanih snaga, policije ili državne uprave.

Član 12.

Muškarci i žene odgovarajućeg uzrasta imaju pravo da stupaju u brak i zasnivaju porodicu u skladu s unutrašnjim zakonima koji uređuju vršenje ovog prava.

Član 13.

Svako kome su povrijeđena prava i slobode predviđeni u ovoj Konvenciji ima pravo na djelotvoran pravni lijek pred nacionalnim vlastima, bez obzira jesu li povredu izvršila lica koja su postupala u službenom svojstvu.

Član 14.

Uživanje prava i sloboda predviđenih u ovoj Konvenciji obezbijeduje se bez diskriminacije po bilo kom osnovu, kao što su pol, rasa, boja kože, jezik, vjeroispovijest, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno porijeklo, veza s nekom nacionalnom manjinom, imovno stanje, rođenje ili drugi status.

Član 15.

1. U doba rata ili druge javne opasnosti koja prijete opstanku nacije, svaka Visoka strana ugovornica može da preduzme mjere koje odstupaju od njenih obaveza po ovoj Konvenciji, i to u najnužnijoj mjeri koju iziskuje hitnost situacije, s tim da takve mjere ne budu u neskladu s njenim drugim obavezama prema međunarodnom pravu.

2. Prethodna odredba ne dopušta odstupanja od člana 2, osim u pogledu smrti prouzrokovane zakonitim ratnim postupcima, ili člana 3, 4. (stav 1.) i 7.

3. Svaka Visoka strana ugovornica koja koristi svoje pravo da odstupa od odredbi Konvencije obavještava u potpunosti generalnog sekretara Saveta Evrope o mjerama koje preduzima i razlozima za njih. Ona takođe obavještava generalnog sekretara Saveta Evrope kada takve mjere prestanu da deluju i kada odredbe Konvencije ponovo počnu da se primenjuju u potpunosti.

Član 16.

Nijedna odredba članova 10, 11 i 14. neće se tumačiti tako da spriječava Visoke strane ugovornice da ograničavaju političku djelatnost stranaca.

Član 17.

Ništa u ovoj Konvenciji ne može se tumačiti tako da podrazumijeva pravo bilo koje države, grupe ili lica da se upuste u neku delatnost ili izvrše neki čin koji je usmjeren na poništavanje bilo kog od navedenih prava i sloboda ili na njihovo ograničavanje u većoj mjeri od one koja je predviđena Konvencijom.

Član 18.

Ograničenja navedenih prava i sloboda koja su dozvoljena ovom Konvencijom neće se primjenjivati ni u koje druge svrhe sem onih zbog kojih su propisana.

Dio II

Član 19.

Da bi se obezbijedilo poštovanje obaveza iz ove Konvencije koje su prihvatile Visoke strane ugovornice obrazuju se:

- a) Evropska komisija za ljudska prava, u daljem tekstu "Komisija".
- b) Evropski sud za ljudska prava, u daljem tekstu "Sud".

Dio III

Član 20.²

1. Komisija se sastoji od onoliko članova koliko je Visokih strana ugovornica. Ista država ne može imati u Komisiji više od jednog svog državljanina.

2. Komisija zasjeda u opštoj sjednici. Međutim, Komisija može obrazovati veća, sastavljena od po najmanje sedam članova. Veća mogu da ispituju predstavke podnete na osnovu člana 25. ove Konvencije ako se one mogu raspraviti na osnovu ustanovljene prakse ili ako ne pokreću neko ozbiljno pitanje od značaja za tumačenje ili primjenu Konvencije. U skladu s prethodnim ograničenjem i odredbama stava 5. ovog člana, veća imaju sva ovlašćenja koja pripadaju Komisiji na osnovu ove Konvencije.

Član Komisije izabran s obzirom na Visoku stranu ugovornicu protiv koje je predstavka podnijeta ima pravo da bude član vijeća kome je predstavka upućena.

3. Komisija može obrazovati odbore, sastavljene od po najmanje tri člana, s ovlašćenjem da jednoglasnom odlukom proglase neprihvatljivom, ili skinu sa liste svojih predmeta, predstavku podnijetu na osnovu člana 25, kada se takva odluka može donijeti bez daljeg ispitivanja.

4. Vijeće ili odbor mogu u svako doba da ustupe nadležnost opštoj sjednici Komisije, koja takođe može naložiti da joj se prepusti bilo koja predstavka upućena vijeću ili odboru.

5. Jedino opšta sjednica Komisije ima slijedeća ovlašćenja: a) da ispituje predstavke podnijete na osnovu člana 24; b) da podnosi predmete Sudu u skladu s članom 48.a; c) da utvrđuje poslovnik u skladu s članom 36.

Član 21.³

1. Članove Komisije bira Komitet ministara apsolutnom većinom glasova, s liste imena koju utvrđuje Biro Savjetodavne skupštine; svaka grupa predstavnika Visokih strana

² Tekst promijenjen Protokolom br. 8 (ETS No. 118), koji je stupio na snagu 1. januara 1990.

³ Tekst promijenjen Protokolom br.8 (ETS No. 118), koji je stupio na snagu 1. januara 1990.

ugovornica u Savjetodavnoj skupštini ističe tri kandidata od kojih su bar dvojica njeni državljani.

2. U meri u kojoj je to primjenljivo, isti postupak se primjenjuje i za popunjavanje Komisije u slučaju da druge države kasnije postanu strane ugovornice ove Konvencije, kao i prilikom popunjavanja upražnjenih mjesta.

3. Kandidati moraju imati visoki moralni ugled i moraju posjedovati ili kvalifikacije potrebne za obavljanje visokih sudskih funkcija ili biti osobe priznate stručnosti u oblasti unutrašnjeg ili međunarodnog prava.

Član 22.⁴

1. Članovi komisije se biraju na šest godina. Oni se mogu ponovo birati. Međutim, od članova izabranih na prvim izborima, mandati sedmorice članova ističu posle tri godine.

2. Članove čiji mandat ističe na kraju početnog trogodišnjeg perioda žrebom određuje generalni sekretar Saveta Evrope neposredno pošto su obavljani prvi izbori.

3. Da bi se obezbijedilo da se, koliko je to moguće, jedna polovina članova Komisije obnavlja svake tri godine, Komitet ministara može prije svakih slijedećih izbora odlučiti da mandat ili mandati jednog ili više članova koji budu izabrani traju duže ili kraće od šest godina, ali ne duže od devet i ne kraće od tri godine.

4. Kada je reijč o više mandata, a Komitet ministara primjenjuje prethodni stav, generalni sekretar žrebom raspoređuje mandate neposredno poslije izbora.

5. Član Komisije izabran na mjesto člana čiji mandat nije istekao obavlja dužnost svog prethodnika do okončanja njegovog mandata.

6. Članovi Komisije ostaju na dužnosti dok ne budu zamijenjeni. Po zamijeni oni nastavljaju da rade na predmetima koje su već uzeli u razmatranje.

Član 23.⁵

Članovi Komisije služe u ličnom svojstvu. Tokom svog mandata oni ne mogu zauzimati položaje koji su nespojivi s njihovom nezavisnošću i nepristrasnošću kao članova Komisije ili s prirodom ove službe.

Član 24.

Svaka Visoka strana ugovornica može preko generalnog sekretara Savjeta Evrope ukazati Komisiji na svaku povredu odredbi Konvencije za koju smatra da se može pripisati nekoj drugoj Visokoj strani ugovornici.

Član 25.

1. Komisija može da prima predstavke upućene generalnom sekretaru Savjeta Evrope od svake osobe, nevladine organizacije ili grupe lica koji tvrde da su žrtve povrede prava ustanovljenih ovom Konvencijom od strane jedne od Visokih strana ugovornica, pod uslovom da je Visoka strana ugovornica protiv koje je predstavka podnijeta izjavila da priznaje nadležnost Komisije da prima takve predstavke. One Visoke strane ugovornice koje su dale takvu izjavu obavezuju se da ni na koji način ne ometaju stvarno vršenje ovog prava.

2. Ove izjave mogu se dati za određeni period.

3. Izjave se predaju generalnom sekretaru Savjeta Evrope koji njihove prepise uručuje Visokim stranama ugovornicama i objavljuje ih.

⁴ Tekst promijenjen Protokolom br. 5 (ETS No. 55), koji je stupio na snagu 20. decembra 1971.

⁵ Tekst promijenjen Protokolom br. 8 (ETS No. 118), koji je stupio na snagu 1. januara 1990.

4. Komisija vrši funkcije predviđene ovim članom samo kada se bar šest Visokih strana ugovornica obavezalo izjavama datim u saglasnosti s prethodnim stavovima.

Član 26.

Komisija može uzeti predmet u razmatranje tek kada se iscrpe svi unutrašnji pravni lijekovi, u skladu sa opštepriznatim načelima međunarodnog prava, i u roku od šest mjeseci od dana kada je povodom njega doneta pravosnažna odluka.

Član 27.

1. Komisija ne postupa po predstavci podnijetoj na osnovu člana 25. koja je:

a) anonimna, ili

b) u suštini istovijetna s predstavkom koju je Komisija već razmatrala, ili koja je već podnijeta nekoj drugoj međunarodnoj instanci radi ispitivanja, odnosno rješavanja a ne sadrži nove relevantne činjenice.

2. Komisija proglašava neprihvatljivom svaku predstavku podnijetu na osnovu člana 25. za koju smatra da je nespojiva s odredbama ove Konvencije, očigledno neosnovana, ili predstavlja zloupotrebu prava na predstavku.

1. Komisija odbacuje svaku predstavku koju smatra neprihvatljivom u smislu člana 26.

Član 28.⁶

1. U slučaju da Komisija prihvati podnijetu predstavku:

a) ona će, radi utvrđivanja činjenica, zajedno sa predstavnicima stranaka pristupiti ispitivanju predstavke i, ako je to potrebno, istrazi, za čije će efikasno sprovođenje države u pitanju pružiti sve potrebne olakšice, poslije razmjene mišljenja sa Komisijom;

b) ona se, istovremeno, stavlja na raspolaganje stranama u sporu kako bi se postiglo prijateljsko poravnanje zasnovano na poštovanju ljudskih prava ustanovljenih ovom Konvencijom.

1. Ako Komisija uspije da postigne prijateljsko poravnanje, sastaviće izveštaj koji se dostavlja dotičnim državama, Komitetu ministara i generalnom sekretaru Savjeta Evrope radi objavljivanja. Ovaj izvještaj sadrži kratak opis činjenica i postignutog rješenja.

Član 29⁷

Pošto je prihvatila predstavku podnijetu shodno članu 25, Komisija ipak može da odluči dvotrećinskom većinom svojih članova da je odbaci ako, tokom njenog razmatranja, ustanovi da postoji neki od razloga za neprihvatanje koji su predviđeni članom 27.

U tom slučaju, odluka se dostavlja strankama.

Član 30.⁸

1. Komisija u svakoj fazi postupka može odlučiti da izbriše predstavku s liste predmeta ako se na osnovu okolnosti može zaključiti:

a) da podnosilac predstavke ne namjerava da dalje učestvuje u postupku; ili

⁶ Tekst promijenjen Protokolom br. 8 (ETS No. 118), koji je stupio na snagu 1. januara 1990.

⁷ Tekst promijenjen Protokolom br. 3 (ETS No. 45), koji je stupio na snagu 21. septembra 1970, i Protokolom br. 8 (ETS No. 118), koji je stupio na snagu 1. januara 1990.

⁸ Tekst promijenjen Protokolom br. 8 (ETS No. 118), koji je stupio na snagu 1. januara 1990.

b) da je stvar razriješena, ili
c) da iz svakog drugog razloga koji Komisija utvrdi nije više opravdano nastaviti sa ispitivanjem predstavke.

Međutim, Komisija nastavlja s ispitivanjem predstavke ako je to potrebno radi poštovanja ljudskih prava ustanovljenih Konvencijom.

2. Ako odluči da izbriše predstavku s liste predmeta pošto je predstavku prihvatila, Komisija sastavlja izvještaj koji sadrži opis činjenica i obrazloženu odluku o brisanju predstavke sa liste. Izvještaj se dostavlja strankama, kao i Komitetu ministara radi obavještenja. Komisija može da objavi izvještaj.

3. Komisija može odlučiti da predstavku vrati na svoju listu predmeta ako smatra da okolnosti to nalažu.

Član 31.⁹

1. Ako razmatranje predstavke nije završeno u skladu s članom 28. (stav 2.), 29. ili 30, Komisija sastavlja izvještaj o činjenicama i daje svoje mišljenje o tome da li utvrđene činjenice ukazuju da je država u pitanju prekršila svoje obaveze prema ovoj Konvenciji. U izvještaju se mogu izložiti pojedinačna mišljenja članova Komisije o ovom pitanju.

2. (izvještaj se dostavlja Komitetu ministara. Takođe, izvještaj se dostavlja i državama u pitanju, koje ga ne smiju objaviti.

3. Dostavljajući ovaj izvještaj Komitetu ministara, Komisija može dati prijedloge koje smatra podesnim.

Član 32.

1. Ako odnosno pitanje nije podneto Sudu u skladu sa članom 48. ove Konvencije u roku od tri mjeseca od dana kada je izvještaj dostavljen Komitetu ministara, Komitet ministara odlučuje, dvotrećinskom većinom članova koji imaju pravo da u njemu zasjedaju, da li je Konvencija prekršena.

2. U potvrdnom slučaju Komitet ministara određuje rok u kom dotična Visoka strana ugovornica mora da preduzme mjere naložene odlukom Komiteta ministara.

3. Ako dotična Visoka strana ugovornica nije preduzela zadovoljavajuće mjere u ostavljenom roku, Komitet ministara odlučuje većinom predviđenom u stavu 1. na koji će se način njegova prvobitna odluka izvršiti i objavljuje izvještaj.

4. Visoke strane ugovornice jamče da će smatrati obavezujućom svaku odluku koju Komitet ministara bude donijeo u vezi s primjenom prethodnih stavova.

Član 33.

S jednice Komisije su zatvorene za javnost.

Član 34.¹⁰

Uz rezervu odredaba članova 20. (stav 3.) i 29, Komisija donosi svoje odluke većinom prisutnih članova koji su glasali.

Član 35.

⁹ Tekst promijenjen Protokolom br. 8 (ETS No. 118), koji je stupio na snagu 1. januara 1990.

¹⁰ Tekst promijenjen Protokolom br. 3 (ETS No. 45), koji je stupio na snagu 21. septembra 1970, i Protokolom br. 8 (ETS No. 118), koji je stupio na snagu 1. januara 1990.

Komisija se sastaje kada to prilike zahtijevaju. Sjednice saziva generalni sekretar Savjeta Evrope.

Član 36.

Komisija sačinjava svoj poslovnik.

Član 37.

Generalni sekretar Savjeta Evrope obezbijeduje osoblje Sekretarijata Komisije.

Dio IV

Član 38.

Evropski sud za ljudska prava sastoji se od onolikog broja sudija koliko je članica Savjeta Evrope. Ista država ne može imati u Sudu više od jednog svog državljanina.

Član 39.

1. Članove Suda bira Savjetodavna skupština većinom glasova sa liste lica koju predlože članice Savjeta Evrope; svaka članica predlaže tri kandidata, od kojih su bar dva njeni državljani.

2. U mjeri u kojoj je to primjenljivo, isti postupak se primjenjuje prilikom prijema novih članica Savjeta Evrope, kao i prilikom popunjavanja upražnjenih mesta.

3. Kandidati moraju imati visoki moralni ugled i posjedovati kvalifikacije potrebne za obavljanje visokih sudskih funkcija, odnosno biti priznati pravni stručnjaci.

Član 39.

1. Članove Suda bira Savjetodavna skupština većinom glasova sa liste lica koju predlože članice Savjeta Evrope; svaka članica predlaže tri kandidata, od kojih su bar dva njeni državljani.

2. U mjeri u kojoj je to primjenljivo, isti postupak se primjenjuje prilikom prijema novih članova Savjeta Evrope, kao i prilikom popunjavanja upražnjenih mjesta.

3. Kandidati moraju imati visok moralni ugled i posjedovati kvalifikacije potrebne za obavljanje visokih sudskih funkcija, odnosno biti priznati pravni stručnjaci.

Član 40.¹¹

1. Članovi Suda biraju se na period od devet godina. Oni se mogu ponovo birati. Međutim, mandati četiri člana izabrana na prvim izborima ističu poslije tri godine, a mandati još četiri člana ističu poslije šest godina.

2. Članove čiji mandat ističe na kraju početnog trogodišnjeg odnosno šestogodišnjeg perioda žrebom određuje generalni sekretar neposredno poslije prvih izbora.

3. Da bi se obezbijedilo da se, koliko je to moguće, jedna trećina članstva Suda obnavlja svake treće godine, Savjetodavna skupština može prije svakih sledećih izbora odlučiti da mandat ili mandati jednog ili više članova koji budu izabrani traju duže ili kraće od devet godina, ali ne duže od dvanaest i ne kraće od šest godina.

4. Kada je reč o više mandata, Savjetodavna skupština primjenjuje prethodni stav, generalni sekretar žrebom raspoređuje mandate neposredno poslije izbora.

¹¹ Tekst promjenjen Protokolom br. 5 (ETS No. 55), koji je stupio na snagu 20. decembra 1971. i Protokolom br. 8 (ETS No. 118), koji je stupio na snagu 1. januara 1990.

5. Član Suda izabran na mesto člana čiji mandat nije istekao obavlja dužnost svog prethodnika do okončanja njegovog mandata.

6. Članovi Suda ostaju na dužnosti dok ne budu zamjenjeni. Po zamjeni oni nastavljaju da rade na predmetima koje su već uzeli u razmatranje.

7. Članovi Suda služe u ličnom svojstvu. Tokom svog mandata oni ne mogu zauzimati položaje koji su nespojivi s njihovom nezavisnošću i nepristrasnošću kao članova Suda ili s prirodom ove službe.

Član 41.¹²

Sud bira svog predsjednika i jednog ili dva potpredsjednika na period od tri godine. Oni se mogu ponovo birati.

Član 42.

Za svaki dan proveden na dužnosti članovi Suda primaju naknadu čiju visinu određuje Komitet ministara.

Član 43.

Sud razmatra svaki iznijeti slučaj u vijeću koje se sastoji od devet sudija. Po službenoj dužnosti u sastav vijeća ulazi sudija koji je državljanin zainteresovane države ili, ako takvog nema, drugo lice po njenom izboru koje će obavljati sudsku funkciju; imena ostalih sudija žrebom određuje predsjednik prije početka rasprave.

Član 44.

Samo Visoke strane ugovornice i Komisija imaju pravo da iznesu slučaj pred Sud.

Član 45.

Nadležnost Suda se proteže na sve predmete koji se tiču tumačenja i primjene ove Konvencije, a koje mu Visoke strane ugovornice ili Komisija podnesu u skladu s članom 48.

Član 46.

1. Svaka Visoka strana ugovornica može u svako doba izjaviti da priznaje kao obaveznu ipso facto i bez posebnog sporazuma nadležnost Suda u svim predmetima koji se tiču tumačenja i primjene ove Konvencije.

2. Pomenute izjave mogu se dati bezuslovno ili pod uslovom reciprociteta u odnosu na više ili na neku određenu Visoku stranu ugovornicu, odnosno za jedan određeni period.

3. Ove izjave se predaju generalnom sekretaru Savjeta Evrope koji njihove prepise dostavlja Visokim stranama ugovornicama.

Član 47.

Sud može da uzme u razmatranje neki predmet tek pošto Komisija potvrdi da naponi za prijateljsko poravnanje nisu uspjeli i u tromjesečnom roku koji je predviđen članom 32.

Član 48.

¹² Tekst promjenjen Protokolom br. 8 (ETS No. 118), koji je stupio na snagu 1. januara 1990.

Pod uslovom da je dotična Visoka strana ugovornica, ako je riječ samo o jednoj, odnosno pod uslovom da su dotične Visoke strane ugovornice, ako je riječ o više njih, prihvatile obavezu nadležnost Suda, ili ako to nije slučaj, onda uz pristanak dotične Visoke strane ugovornice, ako je riječ samo o jednoj ili dotičnih Visokih strana ugovornica, ako je riječ o više njih, slučaj pred Sud mogu iznijeti:

- a) Komisija;
- b) Visoka strana ugovornica čiji je državljanin navodno žrtva;
- c) Visoka strana ugovornica koja je iznijela slučaj pred Komisiju;
- d) Visoka strana ugovornica protiv koje je podnijeta žalba;

Član 49.

Spor oko toga da li je Sud nadležan riješava se odlukom Suda.

Član 50.

Ako Sud nađe da je odluka ili mjera koju je donijela ili preduzela sudska ili bilo koja druga vlast neke Visoke strane ugovornice u cjelini ili djelimično protivna obavezama koje proističu iz ove Konvencije i ako unutrašnje pravo te strane ugovornice omogućava samo djelimičnu odštetu za posljedice ove odluke ili mjere, odlukom Suda, ako je to potrebno, daće se pravično zadovoljenje oštećenoj stranci.

Član 51.

1. Presuda Suda se obrazlaže.
2. Ako presuda u cijelosti ili jednom svom dijelu ne predstavlja jednoglasno mišljenje sudija, svaki sudija ima pravo da iznese izdvojeno mišljenje.

Član 52.

Presuda Suda je pravosnažna.

Član 53.

Visoke strane ugovornice preuzimaju obavezu da se povinuju odlukama Suda u svakom predmetu u kome su stranke.

Član 54.

Presuda Suda se dostavlja Komitetu ministara koji nadgleda njeno izvršenje.

Član 55.

Sud sačinjava svoj poslovnik i propisuje svoja pravila postupka.

Član 56.

1. Prvi izbor članova Suda obavlja se pošto ukupan broj izjava Visokih strana ugovornica, pomenutih u članu 46, dostigne osam.
2. Nijedan slučaj se ne može iznijeti pred Sud prije ovog izbora.

Dio V

Član 57.

Po prijemu zahtjeva od generalnog sekretara Savjeta Evrope, svaka Visoka strana ugovornica pružiće objašnjenje o načinu na koji njeno unutrašnje pravo obezbjeđuje stvarnu primjenu svih odredaba ove Konvencije.

Član 58.

Troškove Komisije i Suda snosi Savjet Evrope.

Član 59.

Članovi Komisije i Suda tokom vršenja svojih funkcija uživaju privilegije i imunitete predviđene članom 40. Statuta Savjeta Evrope i sporazumima donijetim na osnovu njega.

Član 60.

Nijedna odredba ove Konvencije neće se tumačiti tako da ograničava odnosno ugrožava ljudska prava i osnovne slobode koji bi bili priznati po zakonima svake Visoke strane ugovornice ili po svakom drugom sporazumu čija je ona strana ugovornica.

Član 61.

Ništa u ovoj Konvenciji ne dira u ovlašćenja koja su data Komitetu ministara Statutom Savjeta Evrope.

Član 62.

Visoke strane ugovornice saglasile su se da se neće koristiti, izuzev ako postoji poseban sporazum, postojećim međusobnim ugovorima, konvencijama ili deklaracijama kako bi neki spor koji proizilazi iz tumačenja ili primjene ove Konvencije putem predstavke podnijele da se rješava nekim drugim načinom, a ne onima koji su predviđeni ovom Konvencijom.

Član 63.

1. Prilikom ratifikacije, ili u svako doba poslije toga, svaka država može izjaviti, putem notifikacije upućene generalnom sekretaru Savjeta Evrope, da će se ova Konvencija primjenjivati na sve ili na neku od teritorija za čije je međunarodne odnose odgovorna.

2. Konvencija će se primjenjivati na teritoriju ili teritorije označene u notifikaciji počev od tridesetog dana po prijemu ove notifikacije od strane generalnog sekretara Savjeta Evrope.

3. Pri primjeni odredaba ove Konvencije na takvim teritorijama vodiće se računa o lokalnim potrebam

4. Svaka država koja je dala izjavu u saglasnosti sa stavom 1. Ovog člana može u svako doba poslije toga izjaviti da prihvata nadležnost Komisije u pogledu primanja predstavki od pojedinaca, nevladinih organizacija ili grupa lica u skladu sa članom 25. ove Konvencije, a u odnosu na neku ili više teritorija na koje se izjava odnosi.

Član 64.

1. Prilikom potpisivanja ove Konvencije, ili prilikom deponovanja instrumenta ratifikacije, svaka država može staviti rezervu na svaku pojedinu odredbu Konvencije u obimu u kome neki zakon koji je tada na snazi na njenoj teritorij i nije saglasan sa tom odredbom. Rezerve opšteg karaktera nisu dozvoljene na osnovu ovog člana.

2. Svaka rezerva stavljena na osnovu ovog člana sadrži kratku izjavu o zakonu u pitanju.

Član 65.

1. Visoka strana ugovornica može otkazati ovu Konvenciju tek po proteku pet godina od dana kada je postala strana ugovornica i to putem otkaza sa šestomjesečnim otkaznim rokom, koji se dostavlja generalnom sekretaru Savjeta Evrope, koji o tome obavještava druge Visoke strane ugovornice.

2. Otkaz ne može imati za posljedicu da se Visoka strana ugovornica u pitanju oslobodi svojih obaveza prema ovoj Konvenciji u pogledu svake radnje učinjene do dana kada je otkaz počeo da djeluje, a koja bi mogla da predstavlja kršenje tih obaveza.

3. Pod ovim istim uslovima, svaka Visoka strana ugovornica koja prestane da bude članica Savjeta Evrope prestaje da bude i ugovornica ove Konvencije.

4. Saglasno odredbama prethodnih stavova, Konvencija se može otkazati u odnosu na svaku teritoriju za koju je saglasno odredbama člana 63. izjavljeno da se primjenjuje.

Član 66.

1. Ova Konvencija je otvorena za potpis članicama Savjeta Evrope. Ona se ratifikuje. Ratifikacije se deponuju kod generalnog sekretara Savjeta Evrope.

2. Ova Konvencija stupa na snagu poslije deponovanja deset instrumenata ratifikacije.

3. U pogledu svakog potpisnika koji je bude ratifikovao poslije toga, Konvencija stupa na snagu na dan kada ovaj deponuje svoj instrument ratifikacije.

4. Generalni sekretar Savjeta Evrope obavještava sve članice Savjeta Evrope o stupanju na snagu ove Konvencije, o imenima Visokih strana ugovornica koje su je ratifikovale i o svim instrumentima ratifikacije naknadno deponovanim.

Sačinjeno u Rimu, dana 4. novembra 1950, na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu su oba teksta podjednako vjerodostojna, u jednom primjerku koji se pohranjuje u arhivi Savjeta Evrope. Generalni sekretar će dostaviti ovjerene prepise svakoj potpisnici.

PROTOKOL BROJ 2

kojim se Evropskom sudu za ljudska prava daje nadležnost da daje savjetodavna mišljenja (Strazbur, 6. maja 1963.)¹³

Države potpisnice, članice Savjeta Evrope,

Imajući u vidu odredbe Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, potpisane u Rimu 4. novembra 1950. (u daljem tekstu "Konvencija"), a naročito član 19. kojim se, pored drugih organa, ustanovljava Evropski sud za ljudska prava (u daljem tekstu "Sud");

Smatrajući da bi bilo korisno da Sud dobije nadležnost da pod određenim uslovima daje savjetodavna mišljenja,

Sporazumjele su se o slijedećem:

¹³ European Treaty Series, No. 44.

Član 1.

1. Na zahtjev Komiteta ministara Sud može da daje savjetodavna mišljenja o pravnim pitanjima koja se tiču tumačenja Konvencije i protokola uz nju.

2. Takva mišljenja se ne mogu baviti pitanjima koja se odnose na sadržaj ili obuhvat prava i sloboda ustanovljenih Dijelom I Konvencije i protokolima uz nju, kao ni bilo kojim drugim pitanjem koje bi Komisija, Sud ili Komitet ministara mogli da razmatraju u vezi s postupcima koji se mogu pokrenuti u skladu sa Konvencijom.

3. Za odluke Komiteta ministara da zahtijeva savjetodavno mišljenje Suda potrebna je dvotrećinska većina glasova predstavnika koji imaju pravo da u Komitetu zasijedaju.

Član 2.

Sud odlučuje da li zahtjev za davanje savjetodavnog mišljenja koji podnese Komitet ministara spada u njegovu savjetodavnu nadležnost određenu članom 1. ovog Protokola.

Član 3.

1. Kada odlučuje o zahtjevima za davanje savjetodavnog mišljenja, Sud zasjeda u opštoj sjednici.

2. Savjetodavna mišljenja Suda se obrazlažu.

3. Ako savjetodavno mišljenje u cijelosti ili jednom svom dijelu ne predstavlja jednoglasno mišljenje sudija, svaki sudija ima pravo da iznese izdvojeno mišljenje.

4. Savjetodavna mišljenja Suda dostavljaju se Komitetu ministara.

Član 4.

Ovlašćenja Suda na osnovu člana 55. Konvencije proširuju se i na sačinjavanje poslovnika i utvrđivanje postupka za koje Sud nađe da su potrebni za ostvarenje svrhe ovog Protokola.

Član 5.

1. Ovaj Protokol je otvoren za potpisivanje državama članicama Savjeta Evrope potpisnicama Konvencije, koje mogu postati njegove Strane ugovornice:

a) potpisom bez rezerve u pogledu ratifikacije ili prihvatanja;

b) potpisom sa rezervom u pogledu ratifikacije ili prihvatanja, poslije koga slijedi ratifikacija ili prihvatanje.

Instrumenti ratifikacije ili prihvatanja deponuju se kod generalnog sekretara Savjeta Evrope.

2. Ovaj Protokol stupa na snagu čim sve države ugovornice Konvencije postanu ugovornice ovog Protokola u skladu sa odredbama stava 1. ovog člana.

3. Od trenutka kada ovaj Protokol stupi na snagu, njegovi članovi 1. do 4. smatraju se sastavnim dijelom Konvencije.

4. Generalni sekretar Savjeta Evrope obavještava države članice Savjeta Evrope o:

a) svakom potpisu bez rezerve u pogledu ratifikacije ili prihvatanja;

b) svakom potpisu sa rezervom u pogledu ratifikacije ili prihvatanja;

c) deponovanju nekog instrumenta ratifikacije ili prihvatanja;

d) danu stupanja na snagu ovog Protokola u skladu sa stavom 2. ovog člana.

U potvrdu čega su dole potpisani, propisno ovlašćeni u tom cilju, potpisali ovaj Protokol.

Sačinjeno u Strazburu, dana 6. maja 1963, na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu su oba teksta podjednako mjerodavna, u jednom primjerku koji se pohranjuje u arhivi

Savjeta Evrope. Generalni sekretar Savjeta Evrope će dostaviti ovjerene prepise svakoj državi potpisnici.

PRVI PROTOKOL

*(Pariz, 20. Marta 1952.)*¹⁴

Vlade potpisnice, kao članice Savjeta Evrope,
Riješene da preduzmu korake da bi osigurale skupno sprovođenje izvjesnih prava i sloboda koji nisu uključeni u Dio I Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, potpisane u Rimu 4. Novembra 1950. (u daljem tekstu “Konvencija”),
Sporazumele su se o slijedećem:

Član 1.

Svako fizičko i pravno lice ima pravo na neometano uživanje svoje imovine. Niko ne može biti lišen svoje imovine, osim u javnom interesu i pod uslovima predviđenim zakonom i opštim načelima međunarodnog prava.

Predhodne odredbe, međutim, ni na koji način ne utiču na pravo države da primjenjuje zakone koje smatra potrebnim da bi regulisala korišćenje imovine u skladu s opštim interesima ili da bi obezbijedila naplatu poreza ili drugih dadžbina ili kazni.

Član 2.

Niko ne može biti lišen prava na obrazovanje. U vršenju svih svojih funkcija u oblasti obrazovanja i nastave država poštuje pravo roditelja da obezbijede obrazovanje i nastavu koju su u skladu s njihovim vjerskim i filozofskim uvjerenjima.

Član 3.

Visoke strane ugovornice se obavezuju da u primerenim vremenskim razmacima održavaju slobodne izbore s tajnim glasanjem, pod uslovom koji obezbjeđuje slobodno izražavanje mišljenja naroda pri izboru zakonodavnih tijela.

Član 4.

Svaka Visoka strana ugovornica može prilikom potpisivanja ili ratifikacije, ili u svako doba poslije toga, dostaviti generalnom sekretaru Savjeta Evrope izjavu o tome u kom obimu prihvata da se odredbe ovog Protokola primjenjuju na teritorijama za čije je međunarodne odnose odgovorna, a koje je označila u izjavi.

Svaka Visoka strana ugovornica koja je dostavila izjavu u smislu prethodnog stava može naknadno da dostavi novu izjavu kojom mijenja uslove sadržane u ranijoj izjavi ili ukida primjenu odredbi ovog Protokola u odnosu na bilo koju teritoriju.

Izjava data u skladu sa ovim članom smatraće se kao da je data u skladu sa stavom I, člana 63. Konvencije.

Član 5.

¹⁴ European Treaty Series, No. 9.

U pogledu Visokih strana ugovornica odredbe člana I, 2, 3 i 4. ovog Protokola smatraju se dodatnim članovima Konvencije i sve odredbe Konvencije primjenjuju se u skladu s tim.

Član 6.

Ovaj Protokol je otvoren za potpis članicama Savjeta Evrope koje su potpisnice Konvencije; on se ratifikuje istovremeno ili posle ratifikacije Konvencije. On stupa na snagu poslije deponovanja deset instrumenata ratifikacije. U pogledu svake potpisnice koji ga bude ratifikovala poslije toga, Protokol stupa na snagu na dan kada ona deponuje svoj instrument ratifikacije.

Instrumenti ratifikacije deponuju se kod generalnog sekretara Savjeta Evrope, koji će sve članice obavijestiti o imenima onih članica koje su izvršili ratifikaciju.

Sačinjeno u Parizu, dana 20. marta 1952, na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu su oba teksta podjednako vjerodostojna, u jednom primjerku koji se pohranjuje u arhivi Savjeta Evrope. Generalni sekretar će dostaviti ovjerene prepise vladi svake države potpisnice.

PROTOKOL BROJ 4

kojim se obezbjeđuju izvjesna prava i slobode koja nisu uključena u Konvenciju i Prvi protokol uz nju (Strazbur, 16. septembra 1963.)¹⁵

Vlade potpisnice, kao članice Savjeta Evrope, !

Riješene da preduzmu korake da bi osigurale skupno sprovođenje izvjesnih prava i sloboda koji nisu uključeni u Dio I Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, potpisane u Rimu 4. novembra 1950. (u daljem tekstu "Konvencija"), i članove 1. do 3. prvog Protokola uz Konvenciju, potpisanog u Parizu 20. maria 1952,

Sporazumjele su se o slijedećem:

Član 1.

Niko se ne može lišiti slobode samo zato što nije u stanju da ispuni ugovornu obavezu.

Član 2.

1. Svako ko se zakonito nalazi na teritoriji jedne države ima, na toj teritoriji, pravo na slobodu kretanja i slobodu izbora boravišta.

2. Svako je slobodan da napusti bilo koju zemlju, uključujući i sopstvenu.

3. Nikakva ograničenja ne mogu se postaviti u odnosu na vršenje ovih prava sem onih koja su u skladu sa zakonom i koja su neophodna u demokratskom društvu u interesu nacionalne bezbjednosti ili javne sigurnosti, radi očuvanja javnog poretka, za spriječavanje kriminala, za zaštitu zdravlja ili morala ili radi zaštite prava i sloboda drugih.

4. Prava iz stava 1. mogu se, takođe, u izvjesnim oblastima podvrgnuti ograničenjima koja su uvedena u skladu sa zakonom i opravdana javnim interesom u demokratskom društvu.

Član 3.

¹⁵ European Treaty Series, No. 46.

1. Niko ne može biti protjeran, bilo pojedinačnom bilo kolektivnom mjerom, s teritorije države čiji je državljanin.
2. Niko ne može biti lišen prava da uđe na teritoriju države čiji je državljanin.

Član 4.

Zabranjeno je kolektivno proterivanje stranaca.

Član 5.

1. Svaka Visoka strana ugovornica može prilikom potpisivanja ili ratifikacije, ili u svako doba posle toga, dostaviti generalnom sekretaru Savjeta Evrope izjavu o tome u kom obimu prihvata da se odredbe ovog Protokola primjenjuju na teritorijama za čije je međunarodne odnose odgovorna, a koje je označila u izjavi.

2. Svaka Visoka strana ugovornica koja je dostavila izjavu u smislu prethodnog stava može naknadno da dostavi novu izjavu kojom mijenja uslove sadržane u ranijoj izjavi ili ukida primenu odredbi ovog Protokola u odnosu na bilo koju teritoriju.

3. Izjava data u skladu s ovim članom smatraće se kao da je data u skladu sa stavom 1, člana 63. Konvencije.

4. Teritorija svake države na koju se primjenjuje ovaj Protokol na osnovu ratifikacije ili prihvatanja, i svaka teritorija na koju se ovaj Protokol primenjuje na osnovu izjave te države date na osnovu ovog člana, smatraju se odvojenim teritorijama u smislu člana 2. i 3.

Član 6.

1. U pogledu Visokih strana ugovornica odredbe člana 1. do 5. ovog Protokola smatraju se dodatnim članovima Konvencije i sve odredbe Konvencije primjenjuju se u skladu s tim.

2. Ipak, pravo na pojedinačno obraćanje priznato izjavom datom u skladu s članom 25. Konvencije, kao i prihvatanje obavezne nadležnosti Suda na osnovu izjave date u skladu s članom 46. Konvencije, ne mogu se primjeniti u odnosu na ovaj Protokol izuzev ako Visoka strana ugovornica u pitanju nije dala izjavu da priznaje takvo pravo, ili prihvata takvu nadležnost, u pogledu svih ili nekog od članova 1. do 4. ovog Protokola.

Član 7.

1. Ovaj Protokol je otvoren za potpis članicama Savjeta Evrope koje su potpisnice Konvencije; on se ratifikuje istovremeno ili poslije ratifikacije Konvencije. On stupa na snagu posle deponovanja pet instrumenata ratifikacije. U pogledu svake potpisnice koja ga bude ratifikovala poslije toga, Protokol stupa na snagu na dan kada ona deponuje instrument ratifikacije.

2. Instrumenti ratifikacije deponuju se kod generalnog sekretara Savjeta Evrope, koji će sve članice obavijestiti o tome koje su., članice izvršile ratifikaciju.

U potvrdu čega su dole potpisani, propisno ovlašćeni u tom cilju, potpisali ovaj Protokol.

Sačinjeno u Strazburu, dana 16. marta 1963, na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu su oba teksta podjednako mjerodavna, u jednom primjerku koji se pohranjuje u arhivi Savjeta Evrope. Generalni sekretar će dostaviti ovjerene prepise svakoj državi potpisnici.

PROTOKOL BROJ 6

o ukidanju smrtne kazne¹⁶
(Strazbur. 28. aprila 1983.)

Države članice Savjeta Evrope, potpisnice ovog Protokola uz Konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, potpisanu u Rimu 4. novembra 1950. (u daljem tekstu "Konvencija"),

Smatrajući da promjene do kojih je došlo u nekoliko država članica Savjeta Evrope izražavaju opštu težnju ka ukidanju smrtne kazne,
Sporazumjele su se o slijedećem:

Član 1.

Smrtna kazna se ukida. Niko se ne može osuditi na smrtnu kaznu ili pogubiti.

Član 2.

Država može u svom zakonodavstvu da predvidi smrtnu kaznu za djela izvršena u doba rata ili neposredne ratne opasnosti; takva kazna primjeniće se samo u slučajevima predviđenim zakonom i u skladu s njegovim odredbama. Država obavještava generalnog sekretara Savjeta Evrope o odgovarajućim odredbama tog zakona.

Član 3.

Nijedna odredba ovog Protokola ne može se ukinuti na osnovu člana 15. Konvencije.

Član 4.

Na odredbe ovog Protokola ne mogu se stavljati rezerve na osnovu člana 64. Konvencije.

Član 5.

1. Svaka država može, prilikom potpisivanja ili kada deponuje instrument ratifikacije, prihvatanja ili odobrenja, da odredi teritoriju ili teritorije na koje se ovaj Protokol primjenjuje.

2. Svaka država može, u svako doba poslije toga, putem izjave upućene generalnom sekretaru Savjeta Evrope, da proširi primjenu ovog Protokola na bilo koju drugu teritoriju označenu u izjavi. U pogledu takve teritorije Protokol stupa na snagu prvog dana mjeseca koji nastupa poslije dana kada generalni sekretar primi takvu izjavu.

3. Svaka izjava učinjena na osnovu prethodna dva stava može, u pogledu teritorije označene u njoj, da se povuče putem izjave upućene generalnom sekretaru. Povlačenje izjave ima dejstvo od prvog dana mjeseca koji nastupa nakon dana kada je generalni sekretar primio takvo obaveštenje.

Član 6.

U pogledu Visokih strana ugovornica odredbe člana 1. do 5. ovog Protokola smatraju se dodatnim članovima Konvencije i sve odredbe Konvencije primjenjuju se u skladu s tim.

Član 7.

¹⁶ European Treaty Series No. 114.

Ovaj Protokol je otvoren za potpis državama članicama Savjeta Evrope koje su potpisnice Konvencije. On se ratifikuje, prihvata ili odobrava. Država članica Savjeta Evrope ne može da ratifikuje, prihvati ili odobri ovaj Protokol ako nije istovremeno ili prethodno ratifikovala Konvenciju. Instrumenti ratifikacije, prihvatanja ili odobrenja se deponuju kod generalnog sekretara Savjeta Evrope.

Član 8.

1. Ovaj Protokol stupa na snagu prvog dana mjeseca koji nastupa poslije dana kada je pet država članica Savjeta Evrope izrazilo svoj pristanak da ih ovaj Protokol obavezuje u skladu sa odredbama člana 7.

2. U pogledu svake države članice koja poslije toga izrazi svoj pristanak da je ovaj Protokol obavezuje, on stupa na snagu prvog dana mjeseca koji nastupa posle dana kada je deponovan instrument ratifikacije, prihvatanja ili odobrenja.

Član 9.

Generalni sekretar Savjeta Evrope obavještava države članice Savjeta Evrope o:

- a) svakom potpisu;
- b) deponovanju instrumenta ratifikacije, prihvatanja ili odobrenja;
- c) svakom datumu stupanja na snagu ovog Protokola u skladu sa članovima 5. i 8.
- d) svakoj kojoj drugoj radnji, obaveštenju ili saopštenju u vezi s ovim Protokolom.

U potvrdu čega su dole potpisani, propisno ovlašćeni u tom cilju, potpisali ovaj Protokol.

Sačinjeno u Strazburu, dana 28. aprila 1983, na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu su oba teksta podjednako vjerodostojna, u jednom primjerku koji se pohranjuje u arhivi Savjeta Evrope. Generalni sekretar Savjeta Evrope će dostaviti ovjerene prepise svakoj državi članici Savjeta Evrope.

PROTOKOL BROJ 7

(Strazbur, 22. novembar 1984)¹⁷

Države potpisnice, članice Savjeta Evrope,

Riješene da preduzmu dalje korake da bi osigurale skupno sprovođenje izvjesnih prava i sloboda putem Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, potpisane u Rimu 4. novembra 1950. (u daljem tekstu "Konvencija"),

Sporazumjele su se o slijedećem:

Član 1.

1. Stranac koji zakonito boravi na teritorij i jedne države ne može se iz nje protjerati, osim na osnovu odluke donete u skladu sa zakonom, i ima pravo:

- a) da iznese razloge kojima osporava protjerivanje;
- b) da se njegov slučaj preispita; i

c) da u tu svrhu bude zastupljen pred nadležnim organom ili licem ili licima koja taj organ odredi.

¹⁷ European Treaty Series, No.

2. Stranac se može protjerati i pre nego što iskoristi svoja prava prema stavu 1. a, b i c ovog člana, ako je protjerivanje neophodno u interesu javnog reda ili se temelji na razlozima nacionalne bezbjednosti.

Član 2.

1. Svako ko je odlukom suda osuđen za krivično djelo ima pravo da njegovu osudu ili kaznu preispita viši sud. Ostvarivanje ovog prava, uključujući i osnove za njegovo korišćenje, uređuje se zakonom.

2. Ovo pravo može trpjeti izuzetke kada je reč o djelima manjeg značaja, koja su određena zakonom, ili u slučajevima kada je licu u pitanju u prvom stepenu sudio najviši sud ili je bilo osuđeno na osnovu žalbe na oslobađajuću presudu.

Član 3.

Ako je neko lice bilo pravosnažnom presudom osuđeno zbog krivičnog djela i ako je kasnije njegova presuda bila ukinuta ili je bio pomilovan zbog toga što neka nova ili novootkrivena činjenica neosporno ukazuje da se radilo o sudskoj grešci, lice koje je pretrpjelo kaznu kao posljedicu takve osude dobiće naknadu u skladu sa zakonom ili praksom dotične države, osim ako se ne dokaže da je ono u potpunosti ili delimično odgovorno za to što nepoznata činjenica nije blagovremeno otkrivena.

Član 4.

1. Nikome se ne može ponovo suditi niti se može ponovo kazniti u krivičnom postupku u nadležnosti iste države za dijelo zbog koga je već bio pravosnažno oslobođen ili osuđen u skladu sa zakonom i krivičnim postupkom te države.

2. Odredbe prethodnog stava ne spriječavaju ponovno otvaranje postupka u skladu sa zakonom i krivičnim postupkom date države, ako postoje dokazi o novim ili novootkrivenim činjenicama, ili ako je u ranijem postupku došlo do bitne povrede koja je mogla da utiče na njegov ishod.

3. Ovaj se član ne može staviti van snage na osnovu člana 15. Konvencije.

Član 5.

U vezi s brakom, u toku braka i u slučaju njegovog raskida, supružnici su ravnopravni u pogledu međusobnih građanskopravnih prava i obaveza i u svom odnosu prema djeci. Ovim se članom države ne sprečavaju da preduzimaju neophodne mjere u interesu djece.

Član 6.

1. Svaka država može, prilikom potpisivanja ili kada deponuje instrument ratifikacije, prihvatanja ili odobrenja, da odredi teritoriju ili teritorije na (koje se ovaj Protokol primjenjuje i da navede stepen u kome će se njegove)odredbe primjenjivati na tim teritorijama.

2. Svaka država može, u svako doba poslije toga, putem izjave upućene generalnom sekretaru Savjeta Evrope, da proširi primjenu ovog Protokola na bili koju drugu teritoriju označenu u izjavi. U pogledu takve teritorije Protokol stupa na snagu prvog dana mjeseca koji nastupa posle protoka dvomjesečnog perioda od dana kada generalni sekretar primi takvu izjavu.

3. Svaka izjava učinjena na osnovu prethodna dva člana može, u pogledu teritorije označene u njoj, da se povuče ili izmjeni putem izjave upućene generalnom sekretaru.

Povlačenje ili izmjena izjave ima dejstvo od prvog dana mjeseca koji nastupa poslije protoka dvomjesečnog perioda od dana kada generalni sekretar primi takvu izjavu.

4. izjave data u skladu sa ovim članom smatraće se kao da je data u skladu sa stavom i, člana 63. Konvencije.

5. Teritorija svake države na koju se primjenjuje ovaj Protokol na osnovu ratifikacije, prihvatanja i odobrenja, i svaka teritorija na koju se ovaj Protokol primjenjuje na osnovu izjave te države na osnovu ovog člana, mogu se smatrati odvojenim teritorijama u smislu člana 1.

Član 7.

1. U pogledu Visokih strana ugovornica odredbe člana 1. do 6. ovog Protokola smatraju se dodatnim članovima Konvencije i sve odredbe Konvencije primjenjuju se u skladu s tim.

2. Ipak, pravo na pojedinačno obraćanje priznato izjavom datom u skladu s članom 25. Konvencije, kao i prihvatanje obavezne nadležnosti Suda na osnovu izjave date u skladu s članom 46. Konvencije, ne mogu se primjeniti u odnosu na ovaj Protokol izuzev ako država u pitanju nije dala izjavu da priznaje takvo pravo, ili prihvata takvu nadležnost, u pogledu članova 1. do 5. ovog Protokola.

Član 8.

Ovaj Protokol je otvoren za potpis članicama Savjeta Evrope koje su potpisnice Konvencije. On se ratifikuje, prihvata ili odobrava. Država članica Savjeta Evrope ne može da ratifikuje, prihvati ili odobri ovaj Protokol ako nije istovremeno ili prethodno ratifikovala Konvenciju. Instrumenti ratifikacije, prihvatanja ili odobrenja se deponuju kod generalnog sekretara Savjeta Evrope.

Član 9.

1. Ovaj Protokol stupa na snagu prvog dana mjeseca koji nastupa poslije protoka dvomjesečnog perioda od dana kada je sedam država članica Savjeta Evrope izrazilo svoj pristanak da ih ovaj Protokol obavezuje u skladu sa odredbama člana 8.

2. U pogledu svake države članice koja poslije toga izrazi svoj pristanak da je ovaj Protokol obavezuje, on stupa na snagu prvog dana mjeseca koji nastupa poslije protoka dvomjesečnog perioda od dana kada je deponovan instrument ratifikacije, prihvatanja ili odobrenja.

Član 10.

Generalni sekretar Savjeta Evrope obavještava države članice Savjeta Evrope o:

a) svakom potpisu;

b) deponovanju instrumenta ratifikacije, prihvatanja ili odobrenja;

c) svakom datumu stupanja na snagu ovog Protokola u skladu sa članovima 6. i 9;

d) svakoj drugoj radnji, obavještenju ili saopštenju u vezi s ovim Protokolom.

U potvrdu čega su dole potpisani, propisno ovlašćeni u tom cilju, potpisali ovaj Protokol.

Sačinjeno u Strazburu, dana 22. novembra 1984, na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu su oba teksta podjednako vjerodostojna, u jednom primjerku koji se pohranjuje u arhivi Savjeta Evrope. Generalni sekretar Savjeta Evrope će dostaviti ovjerene prepise svakoj državi članici Savjeta Evrope.

PROTOKOL BROJ 9

(Rim, 6. novembar 1990.)¹⁸

Države članice Savjeta Evrope, potpisnice ovog Protokola uz Konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, potpisanu u Rimu 4. novembra 1950. (u daljem tekstu "Konvencija"),

Riješene da dalje usavrše postupak predviđen Konvencijom,
Sporazumjele su se o slijedećem:

Član 1.

U pogledu Strana ugovornica Konvencije koje se obavežu ovim Protokolom, Konvencija se mijenja kako je predviđeno članovima 1. do 5.

Član 2.

Član 31, stav 2. Konvencije glasi:

"2. Izvještaj se dostavlja Komitetu ministara. Takođe, izvještaj se dostavlja i državama u pitanju i, ako se bavi predstavkom podnijetom na osnovu člana 25, podnosiocu predstavke. Države u pitanju i podnosilac predstavke ne smiju ga objaviti."

Član 3.

Član 44. Konvencije glasi:

"Samo Visoke strane ugovornice, Komisija, kao i osobe, nevladine organizacije ili grupe lica koje su podnijele predstavku na osnovu člana 25, imaju pravo da iznesu slučaj pred Sud."

Član 4.

Član 45. Konvencije glasi:

"Nadležnost Suda se proteže na sve predmete koji se tiču tumačenja i primjene ove Konvencije, koji su mu podnijeti u skladu sa članom 48."

Član 5.

Član 48. Konvencije glasi: "1. Pod uslovom da je dotična Visoka strana ugovornica, ako je riječ samo o jednoj, odnosno pod uslovom da su dotične Visoke strane ugovornice, ako je riječ o više njih, prihvatile obaveznu nadležnost Suda, ili ako to nije slučaj, onda uz pristanak dotične Visoke strane ugovornice, ako je riječ samo o jednoj ili dotičnih Visokih strana ugovornica, ako je riječ o više njih, slučaj pred Sud mogu. iznijeti:

- a) Komisija;
- b) Visoka strana ugovornica čiji je državljanin navodno žrtva;
- c) Visoka strana ugovornica koja je iznijela slučaj pred Komisiju;
- d) Visoka strana ugovornica protiv koje je podnijeta žalba;
- e) Osoba, nevladina organizacija, ili grupa lica koji su podnijeli žalbu Komisiji.

¹⁸ European Treaty Series, No. 140.

2. Ako se slučaj iznosi pred Sud samo u skladu sa stavom 1.e, onda će biti prvo podnesen posebnom odboru sastavljenom od tri člana Suda. Po službenoj dužnosti u sastav ovog odbora ulazi sudija koji je izabran u odnosu na Visoku stranu ugovornicu protiv koje je žalba podnijeta, ili, ako takvog nema, drugo lice po njenom izboru koje će obavljati sudsku funkciju. Kada je žalba podnijeta protiv više od jedne Visoke strane ugovornice, odbor će se proširiti u skladu s tim.

Ako slučaj ne pokreće neko ozbiljno pitanje od značaja za tumačenje ili primjenu Konvencije, ili iz bilo kog drugog razloga ne zaslužuje da ga Sud razmatra, odbor može jednoglasno odlučiti da Sud ne razmatra slučaj. U tom slučaju, Komitet ministara odlučuje, u skladu sa odredbama člana 32, da li je Konvencija prekršena."

Član 6.

1. Ovaj Protokol je otvoren za potpis državama članicama Savjeta Evrope potpisnicama Konvencije, koje mogu izraziti svoj pristanak: potpisom bez rezerve u pogledu ratifikacije, prihvatanja ili odobrenja; ili potpisom podložnim ratifikaciji, prihvatanju ili odobrenju, poslije koga slijedi ratifikacija, prihvatanje ili odobrenje.

2. Instrumenti ratifikacije, prihvatanja ili odobrenja deponuju se kod generalnog sekretara Savjeta Evrope.

Član 7.

1. Ovaj Protokol stupa na snagu prvog dana mjeseca koji nastupa poslije protoka tromjesečnog perioda od dana kada je deset država članica Savjeta Evrope izrazilo svoj pristanak da ih ovaj Protokol obavezuje u skladu sa odredbama člana 6.

2. U pogledu svake države članice koja posle toga izrazi svoj pristanak da je ovaj Protokol obavezuje, on stupa na snagu prvog dana mjeseca koji nastupa posle protoka tromjesečnog perioda od dana potpisivanja ili dana deponovanja instrumenta ratifikacije, prihvatanja ili odobrenja.

Član 8.

Generalni sekretar Savjeta Evrope obavještava države članice Savjeta Evrope o:

- a) svakom potpisu;
- b) deponovanju instrumenta ratifikacije, prihvatanja ili odobrenja;
- c) svakom datumu stupanja na snagu ovog Protokola u skladu sa članom 7;
- d) svakoj drugoj radnji, obavještenju ili saopštenju u vezi s ovim Protokolom.

U potvrdu čega su dole potpisani, propisno ovlašćeni u tom cilju, potpisali ovaj Protokol.

Sačinjeno u Rimu, dana 6. novembra 1990, na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu su oba teksta podjednako vjerodostojna, u jednom primjerku koji se pohranjuje u arhivi Savjeta Evrope. Generalni sekretar Savjeta Evrope će ostaviti ovjerene prepise svakoj državi članici Savjeta Evrope.

PROTOKOL BROJ 10

(Strazbur, 25. mart 1992.)¹⁹

Države članice Savjeta Evrope, potpisnice ovog Protokola uz Konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, potpisanu u Rimu 4. novembra 1950. (u daljem tekstu "Konvencija"),

Smatrajući da je uputno izmeniti član 32. Konvencije, a u namjeri da se smanji dvotrećinska većina koja je njime određena,

Složile su se o slijedećem:

Član 1.

U članu 32. stav 1. Konvencije, briše se riječ "dvotrećinskom".

Član 2.

1. Ovaj Protokol je otvoren za potpis državama članicama Savjeta Evrope potpisnicama Konvencije, koje mogu izraziti svoj pristanak:

a) potpisom bez rezerve u pogledu ratifikacije, prihvatanja ili odobrenja;

ili

b) potpisom podložnim ratifikaciji, prihvatanju ili odobrenju, poslije koga slijedi ratifikacija, prihvati ili odobrenje.

2. Instrumenti ratifikacije, prihvatanja ili odobrenja deponuju se kod generalnog sekretara Savjeta Evrope.

Član 3.

Ovaj Protokol stupa na snagu prvog dana mjeseca koji nastupa poslije protoka tromjesečnog perioda od dana kada sve potpisnice Konvencije izraze svoj pristanak da ih ovaj Protokol obavezuje u skladu sa odredbama člana 2.

Član 4.

Generalni sekretar Savjeta Evrope obaveštava države članice Savjeta Evrope o:

a) svakom potpisu;

b) deponovanju instrumenta ratifikacije, prihvatanja ili odobrenja;

c) datumu stupanja na snagu ovog Protokola u skladu sa članom 3;

d) svakoj drugoj radnji, obavještenju ili saopštenju u vezi s ovim Protokolom.

U potvrdu čega su dole potpisani, propisno ovlašćeni u tom cilju, potpisali ovaj Protokol.

Sačinjeno u Strazburu, dana 25. marta 1992, na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu su oba teksta podjednako vjerodostojna, u jednom primjerku koji se pohranjuje u arhivi Savjeta Evrope. Generalni sekretar Savjeta Evrope će dostaviti ovjerene prepise svakoj državi članici Savjeta Evrope.

¹⁹ European Treaty Series, No. 146.

PROTOKOL BROJ 11

uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, kojim se rekonstruiše njome ustanovljeni nadzorni mehanizam (Strazbur, 11. maja 1994.)²⁰

Države članice Savjeta Evrope, potpisnice ovog Protokola uz Konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda potpisanu u Rimu 4. novembra 1950. (u daljem tekstu "Konvencija"),

Smatrajući da je hitno potrebna rekonstrukcija nadzornog mehanizma; ustanovljenog Konvencijom da bi se održala i poboljšala njegova delotvornost zaštititi ljudskih prava i osnovnih sloboda, a naročito s obzirom na narastanje broja predstavki i uvećanje članstva Savjeta Evrope;

Smatrajući da je, prema tome, poželjno da se dopune pojedine odredbe Konvencije, posebno radi zamjene postojeće Evropske komisije i Evropskog suda za ljudska prava novim stalnim Sudom;

Imajući u vidu Rezoluciju broj 1, usvojenu na Evropskoj ministarskoj konferenciji o ljudskim pravima, održanoj u Beču 19. i 20. marta 1985;

Imajući u vidu Preporuku 1194 (1992), usvojenu od Parlamentarne skupštine Savjeta Evrope 6. oktobra 1992;

Imajući u vidu odluku šefova država i vlada članica Savjeta Evrope da se pristupi reformi nadzornog mehanizma, sadržanu u Bečkoj deklaraciji od 9. oktobra 1993;

Sporazumjele su se o slijedećem:

Član 1.

Postojeći tekst Dijela II do IV Konvencije (Članovi 19. do 56.) i Protokol broj 2 koji se odnosi na nadležnost Evropskog suda za ljudska prava da daje savjetodavna mišljenja, zamenjuju se slijedećim Dijelom il Konvencije (članovi 19. do Sl.):

Dio II - Evropski sud za ljudska prava

Član 19. - Uspostavljanje Suda

Da bi se obezbijedilo poštovanje obaveza iz Konvencije i protokola uz nju koje su prihvatile Visoke strane ugovornice, ustanovljava se Evropski sud za ljudska prava, u daljem tekstu "Sud". Sud će raditi kao stalni organ.

Član 20. - Broj sudija

Sud se sastoji od onolikog broja sudija koliko je Visokih strana ugovornica.

Član 21. - Uslovi za izbor

1. Sudije moraju imati visoki moralni ugled i posedovati kvalifikacije potrebne za obavljanje visokih sudskih funkcija, odnosno biti priznati pravni stručnjaci.
2. Sudije služe u ličnom svojstvu.

²⁰ European Treaty Series, No. 155

3. Tokom svog mandata sudije se ne mogu baviti poslovima koji su nespojivi s njihovom nezavisnošću, nepristrasnošću ili zahtjevima stalne službe; sva pitanja u vezi s primjenom ovog stava rješava Sud.

Član 22. – Izbor sudija

1. Za svaku stranu ugovornicu sudiji bira Parlamentarna skupština većinom glasova, sa liste od tri kandidata koja dotična Visoka strana ugovornica predloži.

Isti postupak se primjenjuje za popunu Suda u slučaju pristupanja novih Visokih strana ugovornica, kao i prilikom popunjavanja upražnjenih mjesta.

Član 23. – Trajanje mandata

1. Sudije se biraju na period od šest godina. Oni se mogu ponovo birati. Međutim, mandat jedne polovine sudija na prvim izborima ističe poslije tri godine.

2. Sudija čiji mandat ističe na kraju početnog trogodišnjeg perioda ždrebom određuje generalni sekretar Savjeta Evrope neposredno poslije izbora.

3. Da bi se obezbijedilo da se, koliko je to moguće, mandat jedne polovine sudija obavlja svake tri godine, parlamentarna skupština može prije svakih slijedećih izbora odlučiti da mandat ili mandati jednog ili više sudija koji budu izabrani traju duže ili kraće od šest godina, ali ne duže od devet i ne kraće od tri godine.

4. Kada je reč o više mandata, a Parlamentarna skupština primenjuje prethodni stav, generalni sekretar Savjeta Evrope žrebom raspoređuje mandate neposredno posle izbora.

5. Sudija izabran na mjesto sudije čiji mandat nije istekao obavlja dužnost svog predhodnika do okončanja njegovog mandata.

6. Sudiji ističe mandat kada napuni sedamdeset godina života.

7. Sudije ostaju na dužnosti dok ne budu zamjenjeni. Međutim, oni nastavljaju da rade na predmetima koje su već uzeli u razmatranje.

Član 24. – Razriješenje

Sudija se ne može razriješiti svoje funkcije dok druge sudije ne odluče dvotrećinskom većinom da on više ne ispunjava potrebne uslove.

Član 25. - Sekretarijat i stručni saradnici

Sud ima sekretarijat čije se funkcije i organizacija određuju Poslovníkom Suda. Sudu pomažu stručni saradnici.

Član 26. - Opšta sjednica Suda

Na opštoj sjednici Sud

a) bira predsednika i jednog ili dva potpredsjednika Suda na period od tri godine; oni se mogu ponovo birati;

b) ustanovljava veća za određeni vremenski period;

c) bira predsednike veća Suda; oni se mogu ponovo birati;

d) usvaja poslovnik Suda; i

e) bira sekretara Suda i jednog ili više njegovih zamjenika.

Član 27. - Odbori, vijeća i Veliko vijeće

1. Sud razmatra predmete u odborima od tri sudije, veću od sedam sudija i u Velikom veću od sedamnaest sudija. Veća suda uspostavljaju odbore za određeni vremenski period.

2. Po službenoj dužnosti u sastav vijeća i Velikog vijeća ulazi sudija izabran sa liste zainteresovane države ili, ako takvog nema ili nije u mogućnosti da učestvuje u radu, drugo lice po njenom izboru koje će obavljati sudsku funkciju.

3. U sastav Velikog vijeća takođe ulaze predsjednik i potpredsjednici Suda, predsjednici vijeća i druge sudije izabrane u skladu s poslovnikom Suda. Kada se predmet iznese pred Veliko vijeće na osnovu člana 43, sudije članovi vijeća koje je donelo presudu ne mogu učestvovati u radu Velikog vijeća, s izuzetkom predsjednika vijeća i sudije koji je izabran sa liste zainteresovane države.

Član 28. - Izjave odbora o neprihvatljivosti

Komitet može jednoglasnom odlukom da proglasi neprihvatljivom ili da skine s liste predmeta pojedinačnu predstavku podnietu na osnovu člana 34, ako se takva odluka može donijeti bez daljeg ispitivanja. Ova odluka je konačna.

Član 29. - Odluke vijeća o prihvatljivosti i suštini stvari

1. Ako nije donijeta odluka iz člana 28, veće odlučuje o prihvatljivosti i suštini pojedinačnih predavki podnietih na osnovu člana 34.

2. Veće odlučuje i o prihvatljivosti i suštini međudržavnih predavki odnietih na osnovu člana 33.

3. Odluka o prihvatljivosti se donosi posebno osim kada Sud, u izuzetnim slučajevima, drukčije odluči.

Član 30. - Ustupanje nadležnosti Velikom vijeću

Ako se povodom predmeta koji vijeće razmatra pokrene neko ozbiljno pitanje od značaja za tumačenje Konvencije ili protokola uz nju, ili ako rešenje pitanja pred vijećem može da dovede do rezultata koji nije u saglasnosti s nekom prethodno donijetom presudom Suda, vijeće može, sve dok ne donese presudu, da ustupi nadležnost Velikom vijeću, izuzev kada se tome protivi jedna od stranaka u sporu.

Član 31. - Ovlašćenja Velikog vijeća

Veliko vijeće

a) odlučuje o predstavkama podnietim na osnovu člana 33. i člana 34, kada mu neko od veća ustupi nadležnost na osnovu člana 30. ili kada mu je) predmet upućen na osnovu člana 43; i

b) razmatra zahtjeve za savjetodavna mišljenja podniete na osnovu člana 47.

Član 32. - Nadležnost Suda

1. Nadležnost Suda se proteže na sve predmete koji se tiču tumačenja i primjene ove Konvencije i protokola uz nju, a koji su mu upućeni na osnovu članova 33, 34 i 47.

2. U sporovima oko nadležnosti odlučuje Sud.

Član 33. - Međudržavni sporovi

Svaka Visoka strana ugovornica može ukazati Sudu na svaku povredu odredbi Konvencije ili protokola uz nju za koju smatra da se može pripisati nekoj drugoj Visokoj strani ugovornici.

Član 34. - Pojedinačne predstavke

Sud može da prima predstavke od svake osobe, nevladine organizacije ili grupe lica koji tvrde da su žrtve povrede prava ustanovljenih Konvencijom ili protokolima uz nju, učinjene od strane neke Visoke strane ugovornice. Visoke strane ugovornice obavezuju se da ni na koji način ne ometaju stvarno vršenje ovog prava.

Član 35. - Uslovi prihvatljivosti

1. Sud može uzeti predmet u postupak tek kada se iscrpe svi unutrašnji pravni lijekovi, u skladu sa opštepriznatim načelima međunarodnog prava, i u roku od šest mjeseci od dana kada je povodom njega donijeta pravosnažna odluka.

2. Sud ne postupa po pojedinačnoj predstavlci podnijetoj na osnovu člana 34. koja je

a) anonimna, ili

b) u suštini istovijetna s predstavkom koju je Sud već razmatrao, ili koja je već podnijeta nekoj drugoj međunarodnoj instanci radi ispitivanja, odnosno rješavanja a ne sadrži nove relevantne činjenice.

3. Sud proglašava neprihvatljivom svaku pojedinačnu predstavku podnetu na osnovu člana 34. za koju smatra da je nespojiva s odredbama Konvencije ili protokola uz nju, očigledno neosnovana, ili predstavlja zloupotrebu prava na predstavku.

4. Sud odbacuje svaku predstavku koju smatra neprihvatljivom u smislu ovog člana. On to može učiniti u svakoj fazi postupka.

Član 36. - Intervencija trećih lica

1. Visoka strana ugovornica čiji je podnosilac predstavke državljanin može podnijeti pisani podnesak i uzeti učešće u raspravi u predmetima pred vijećem ili Velikim vijećem.

2. Predsjednik Suda može u interesu ispravnog postupanja pozvati Visoku stranu ugovornicu koja nije strana u postupku ili svaku zainteresovano lice koje nije podnosilac predstavke da podnesu pisani podnesak ili uzmu učešće u raspravi.

Član 37. - Brisanje predstavki

1. Sud u svakoj fazi postupka može odlučiti da izbriše predstavku sa liste predmeta ako se na osnovu okolnosti može zaključiti:

a) da podnosilac predstavke ne namerava da dalje učestvuje u postupku; ili

b) da je stvar razriješena; ili

c) da iz svakog drugog razloga koji Sud utvrdi nije više opravdano nastaviti sa ispitivanjem predstavke.

Međutim, Sud nastavlja s ispitivanjem predstavke ako je to potrebno radi poštovanja ljudskih prava ustanovljenih Konvencijom i protokolima uz nju.

2. Sud može odlučiti da predstavku vrati na svoju listu predmeta ako smatra da okolnosti to nalažu.

Član 38. - Ispitivanje predmeta i postupak prijateljskog poravnanja

1. Ako Sud proglasi predstavku prihvatljivom, on

a) nastavlja ispitivanje predmeta zajedno s predstavnicima stranaka i, ako je to potrebno, preuzima istragu, za čije će mu efikasno sprovođenje države u pitanju pružiti sve potrebne olakšice.

b) stavlja se na raspolaganje stranama u sporu kako bi se postiglo prijateljsko poravnanje zasnovano na poštovanju ljudskih prava ustanovljenih Konvencijom i protokolima uz nju.

2. Postupak koji se vodi na osnovu stava 1.b povjerljive je prirode.

Član 39. - Postizanje prijateljskog poravnanja

Ako se postigne prijateljsko poravnanje, Sud briše predmet sa svoje liste odlukom koja sadrži kratak opis činjenica i postignutog rješenja.

Član 40. - Javna rasprava i uvid u spise

1. Rasprave su javne, sem kada Sud u posebnim okolnostima odluči drukčije.

2. Spisi deponovani kod Sekretara dostupni su javnosti, sem kada predsjednik Suda odluči drukčije.

Član 41. - Pravično zadovoljenje

Kada Sud utvrdi prekršaj Konvencije ili protokola uz nju, a unutrašnje pravo Visoke strane ugovomice u pitanju omogućava samo djelimičnu odštetu, Sud će, ako je to potrebno, pružiti pravično zadovoljenje oštećenoj stranci.

Član 42. - Presude vijeća

Presude vijeća postaju pravosnažne u skladu s odredbama člana 44, stav 2.

Član 43. - Obraćanje Velikom vijeću

1. U roku od tri meseca od dana donošenja presude vijeća svaka stranka može, u posebnim slučajevima, da zahtijeva da se predmet iznese pred Veliko vijeće.

2. Kolegijum od pet sudija Velikog vijeća prihvatiće zahtjev ako se predmet tiče nekog značajnog pitanja vezanog za tumačenje Konvencije ili ozbiljnog pitanja od opšte važnosti.

3. Ako kolegijum prihvati zahtjev, Veliko vijeće odlučuje o predmetu presudom.

Član 44. - Pravosnažne presude

Presuda Velikog vijeća je pravosnažna.

Presuda vijeća postaje pravosnažna

a) kada stranke izjave da neće zahtijevati da se predmet iznese pred Veliko vijeće; ili

b) tri meseca poslije donošenja presude, ako se ne zatraži da se predmet iznese pred Veliko vijeće; ili

c) kada kolegijum odbije zahtjev za obraćanje Velikom vijeću na osnovu člana 43.

3. Pravo snažna presuda se objavljuje.

Član 45. - Obrazloženja presuda i odluka

1. Obrazloženje se daje za presude i za odluke kojima se predstavka proglašava prihvatljivom ili neprihvatljivom.

2. Ako presuda u cijelosti ili jednom svom dijelu ne predstavlja jednoglasno mišljenje sudija, svaki sudija ima pravo da iznese izdvojeno mišljenje.

Član 46. - Obaveznost i izvršenje presuda

1. Visoke strane ugovornice preuzimaju obavezu da se povinuju pravosnažnoj presudi Suda u svakom predmetu u kome su stranke.

2. Pravosnažna presuda Suda se dostavlja Komitetu ministara koji nadgleda njeno izvršenje.

Član 47. - Savjetodavna mišljenja

1. Na zahtjev Komiteta ministara Sud može da daje savjetodavna mišljenja o pravnim pitanjima koja se tiču tumačenja Konvencije i protokola uz nju.

2. Takva mišljenja se ne mogu baviti pitanjima koja se odnose na sadržaj ili obuhvat prava i sloboda ustanovljenih Dijelom I Konvencije i protokolima uz nju, kao ni bilo kojim drugim pitanjem koje bi Sud ili Komitet ministara mogli da razmatraju u vezi s postupcima koji se mogu pokrenuti u skladu sa Konvencijom.

3. Za odluke Komiteta ministara da zahtjeva savjetodavno mišljenje Suda potrebna je većina glasova predstavnika koji imaju pravo da u Komitetu zasijedaju.

Član 48. - Nadležnost Suda da daje savjetodavna mišljenja

Sud odlučuje da li zahtjev za davanje savjetodavnog mišljenja koji podnese Komitet ministara spada u njegovu nadležnost određenu članom 47.

Član 49. - Obrazloženje savjetodavnih mišljenja

1. Savjetodavna mišljenja Suda se obrazlažu.

2. Ako savjetodavno mišljenje u cijelosti ili jednom svom dijelu ne predstavlja jednoglasno mišljenje sudija, svaki sudija ima pravo da iznese izdvojeno mišljenje.

3. Savjetodavna mišljenja Suda dostavljaju se Komitetu ministara.

Član 50. - Troškovi Suda

Troškove Suda snosi Savjet Evrope.

Član 51. - Privilegije i imuniteti sudija

Tokom vršenja svoje funkcije sudije uživaju privilegije i imunitete predviđene članom 40. Statuta Savjeta Evrope i sporazumima donijetim na osnovu njega. "

Član 2.

1. Dio V Konvencije postaje Dio III; član 57. postaje član 52; brišu se članovi 58. i 59, a članovi 60. do 66. postaju članovi 53. do 59.

2. Naslov Dijela I Konvencije je "Prava i slobode", a novog dijela III je "Ostale odredbe". Članovi 1. do 18. i novi članovi 52. do 59. imaju naslove navedene u dodatku ovog Protokola.

3. U stavu 1. novog člana 56. poslije riječi "da će se" stoji "u skladu sa odredbama stava 4. ovog člana"; u stavu 4, riječi "Komisije u pogledu primanja peticija" zamjenjuju se riječima "Suda u pogledu primanja predstavki", a reči "u skladu sa članom 25. ove Konvencije" zamjenjuju se riječima "prema odredbama člana 34. Konvencije". U novom članu 58, stav 4, riječi "člana 63." zamjenjuju se riječima "člana 56."

4. Protokol uz Konvenciju mijenja se:

a) članovi imaju naslove navedene u dodatku ovog Protokola;

b) u poslednjoj rečenici člana 4, riječi "člana 63." zamjenjuju se riječima "člana 56."

5. Protokol broj 4 mijenja se:

a) članovi imaju naslove navedene u dodatku ovog Protokola;

b) u članu 5, stav 3, reči "člana 63." zamjenju se riječima "člana 56."; dodaje se novi stav 5, koji glasi:

"Država koja je dala izjavu u skladu sa stavom 1. ili 2. ovog člana može u svako doba izjaviti u ime jedne ili više teritorija na koje se izjava odnosi da prihvata nadležnost Suda da prima predstavke od pojedinaca, nevladinih organizacija ili grupa pojedinaca prema odredbama člana 34. Konvencije, a u vezi članova 1. do 4. ovog Protokola. ";

c) briše se stav 2, člana 6.

6. Protokol broj 6 mijenja se:

a) članovi imaju naslove navedene u dodatku ovog Protokola;

b) u članu 4. reči "na osnovu člana 64." zamjenjuju se riječima "na osnovu člana 57."

7. Protokol broj 7 mijenja se:

a) članovi imaju naslove navedene u dodatku ovog Protokola;

b) u članu 6, stav 4, reči "člana 63." zamjenjuju se riječima "člana 56."; dodaje se novi stav 6, koji glasi:

"Država koja je dala izjavu u skladu sa stavom 1. ili 2. ovog člana može u svako doba izjaviti u ime jedne ili više teritorija na koje se izjava odnosi da prihvata nadležnost Suda da prima predstavke od pojedinaca, nevladinih organizacija ili grupa pojedinaca prema odredbama člana 34. Konvencije, a u vezi članova 1. do 5. ovog Protokola. ";

c) briše se stav 2, člana 7.

8. Ukida se Protokol broj 9.

1. Ovaj Protokol je otvoren za potpisivanje od strane država članica Savjeta Evrope potpisnica Konvencije, koje mogu izraziti svoj pristanak:

a) potpisom bez rezerve u pogledu ratifikacije, prihvatanja ili odobrenja; ili

b) potpisom podložnim ratifikaciji, prihvatanju ili odobrenju, poslije koga slijedi ratifikacija, prihvatanje ili odobrenje.

2. Instrumenti ratifikacije, prihvatanja ili odobrenja deponuju se kod generalnog sekretara Savjeta Evrope.

Član 4.

Ovaj Protokol stupa na snagu prvog dana prvog mjeseca poslije isteka perioda od jedne godine od dana kada su sve Strane ugovornice Konvencije izrazile svoj pristanak saglasno članu 3. da ih ovaj Protokol obavezuje. Izbori za nove sudije i druge aktivnosti u vezi uspostave novog Suda u skladu s odredbama ovog Protokola mogu se vršiti od dana kada su sve Strane ugovornice Konvencije izrazile svoj pristanak da ih Protokol obavezuje.

Član 5.

1. Mandati sudija, članova Komisije, sekretara i zamjenika sekretara ističu kada ovaj Protokol stupi na snagu, osim u slučajevima iz stava 3. i 4. ovog člana.

2. Predstavke koje Komisija razmatra, a koje nisu proglašene prihvatljivim do dana kada ovaj Protokol stupi na snagu, razmatraće Sud u skladu sa odredbama Protokola.

3. Predstavke proglašene za prihvatljive zaključno sa danom kada ovaj Protokol stupi na snagu, članovi Komisije nastavljaju da razmatraju tokom perioda od jedne godine poslije tog datuma. Predstavke čije razmatranje nije zaključeno tokom pomenutog roka upućuju se Sudu koji ih razmatra kao prihvatljive predmete u skladu sa odredbama ovog Protokola.

4. Što se tiče predstavljeni u vezi kojih je Komisija poslije stupanja na snagu ovog Protokola usvojila izveštaj u skladu sa pređašnjim članom 31. Konvencije, izvještaj se upućuje strankama koje ne smiju da ga objave. Predmet se može uputiti Sudu u skladu sa odredbama koje su se primjenjivale prije nego što je ovaj Protokol stupio na snagu. Kolegijum Velikog vijeća određuje da li će jedno od vijeća ili Veliko vijeće odlučivati o predmetu. Ako o predmetu odlučuje vijeće, njegova odluka je pravosnažna. Predmete koji nisu upućeni Sudu razmatra Komitet ministara u skladu sa odredbama pređašnjeg člana 32. Konvencije.

5. Predmeti koje razmatra Sud, a povodom kojih nije donijeta odluka do momenta stupanja na snagu ovog Protokola, upućuju se Velikom vijeću koje ih razmatra u skladu sa odredbama ovog Protokola.

6. Predmete koje razmatra Komitet ministara, a u kojima do dana stupanja na snagu ovog Protokola nije donijeta odluka na osnovu predašnjeg člana 32. Konvencije, riješava Komitet ministara u skladu s tim članom.

Član 6.

Ako je Visoka strana ugovornica dala izjavu kojom priznaje ovlaštenja Komisije ili nadležnost Suda na osnovu predašnjih članova 25. i 46. Konvencije u pogledu sporova koji su nastali ili činjenica koje su se desile poslije davanja takve izjave, to ograničenje nastavlja da važi i za nadležnost Suda na osnovu ovog Protokola.

Član 7.

Generalni sekretar Savjeta Evrope obavještava države članice Savjeta Evrope o:

- a) svakom potpisu;
- b) deponovanju instrumenta ratifikacije, prihvatanja ili odobrenja;
- c) danu stupanja na snagu ovog Protokola ili neke od njegovih odredbi u skladu sa članom 4; i
- d) svakoj drugoj radnji, obavještenju ili saopštenju u vezi s ovim Protokolom.

U potvrdu čega su dole potpisani, propisno ovlašćeni u tom cilju, potpisali ovaj Protokol.

Sačinjeno u Strazburu, dana 11. maja 1994, na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu su oba teksta podjednako vjerodostojna, u jednom primjerku koji se pohranjuje u arhivi Savjeta Evrope. Generalni sekretar Savjeta Evrope će dostaviti ovjerene prepise svakoj državi članici Savjeta Evrope.

Dodatak

Naslovi članova koji se unose u tekst Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i njenih protokola²¹

- Član 1. - Obaveza poštovanja ljudskih prava
- Član 2. - Pravo na život
- Član 3. - Zabrana mučenja
- Član 4. - Zabrana ropstva i prinudnog rada
- Član 5. - Pravo na slobodu i sigurnost
- Član 6. - Pravo na pravično suđenje
- Član 7. - Kažnjavanje samo na osnovu zakona
- Član 8. - Pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života
- Član 9. - Sloboda misli, savjesti i vjeroispovijesti
- Član 10. - Sloboda izražavanja
- Član 11. - Sloboda okupljanja i udruživanja
- Član 12. - Pravo na sklapanje braka
- Član 13. - Pravo na delotvorni pravni lijek .
- Član 14. - Zabrana diskriminacije
- Član 15. - Odstupanje u vanrednim okolnostima
- Član 16. - Ograničenja političke aktivnosti stranaca
- Član 17. - Zabrana zloupotrebe prava
- Član 18. - Granice korišćenja ograničenja prava [...]
- Član 52. - Obavještenja generalnom sekretaru
- Član 53. - Obezbeđenje postojećih ljudskih prava

²¹ Ovim Protokolom su već dodati naslovi i novim članovima 19 do 51 Konvencije.

- Član 54. - Ovlašćenja Komiteta ministara
- Član 55. - Isključenje drugih načina za rješavanje spora
- Član 56. - Teritorijalna primjena Član 57. - Rezerve
- Član 58. - Otkazivanje,
- Član 59. - Potpis i ratifikacija

Protokol br. 1

- Član 1. - Zaštita imovine
- Član 2. - Pravo na obrazovanje
- Član 3. - Pravo na slobodne izbore
- Član 4. - Teritorijalna primjena
- Član 5. - Odnos s Konvencijom
- Član 6. - Potpis i ratifikacija

Protokol br. 4

- Član 1. - Zabrana kazne zatvora za dug
- Član 2. - Sloboda kretanja
- Član 3. - Zabrana protjerivanja sopstvenih državljana
- Član 4. - Zabrana grupnog protjerivanja stranaca
- Član 5. - Teritorijalna primjena
- Član 6. - Odnos s Konvencijom
- Član 7. - Potpis i ratifikacija .

Protokol br. 6

- Član 1. - Ukidanje smrtne kazne
- Član 2. - Smrtna kazna za vrijeme rata
- Član 3. - Zabrana odstupanja
- Član 4. - Zabrana rezervi
- Član 5. - Teritorijalna primjena
- Član 6. - Odnos s Konvencijom
- Član 7. - Potpis i ratifikacija
- Član 8. - Stupanje na snagu
- Član 9. - Deponovanje

Protokol br. 7

- Član 1. - Zaštita u postupku protjerivanja stranaca
- Član 2. - Pravo na žalbu u krivičnim stvarima
- Član 3. - Naknada za pogrešnu osudu
- Član 4. - Pravo da se ne bude suđen ili kažnjen dvaput u istoj stvari
- Član 5. - Jednakost supružnika
- Član 6. - Teritorijalna primjena
- Član 7. - Odnos s Konvencijom
- Član 8. - Potpis i ratifikacija
- Član 9. - Stupanje na snagu
- Član 10. - Deponovanje